

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 6-7 maja 2016 r. na kierunku „turystyka i rekreacja”
prowadzonym w obszarach nauk: społecznych (w dyscyplinach naukowych: ekonomia
i socjologia), przyrodniczych (w dyscyplinach naukowych: biologia i geografia)
oraz rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (w dyscyplinach naukowych: rybactwo
i zootechnika) na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim
realizowanym w formie studiów stacjonarnych
na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach
Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu**

**przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodniczący: prof. dr hab. Michał Kozakiewicz – członek PKA
członkowie:**

dr hab. Krystyna Dwucet – członek PKA

prof. dr hab. Irena Machaj – ekspert PKA

**mgr Agnieszka Socha-Woźniak – ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewnienia
jakości kształcenia**

Karolina Bobusia – ekspert PKA ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu przeprowadzona została z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Prezydium PKA na rok akademicki 2015/2016. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku studiów.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu wizytującego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu wizytującego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY
PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednio wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. *

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

Ocena: w pełni

Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

Strategia Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu na lata 2016-2022 została przyjęta przez Senat Uczelni dnia 24 lutego 2016 roku. Jest ona w znaczącej części kontynuacją założeń i planów realizowanych w latach 2012-2015. Strategia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach na lata 2016-2022 znajduje się obecnie w finalnym stadium opracowywania przez powołany do tego Zespół, w skład którego wchodzi przedstawiciele różnych grup nauczycieli akademickich. Projekt jest konsultowany z interesariuszami zewnętrznymi odpowiednimi dla poszczególnych kierunków studiów oraz z Samorządem Studenckim Wydziału. Zespołowi Oceniającemu PKA został przedstawiony dokument p.t. „Strategia rozwoju na lata 2016–2022. Materiały robocze – do dyskusji na forum zespołu roboczego i komisji wydziałowych”, z którego

wynika, że strategia Wydziału będzie w pełni spójna ze strategią i misją Uczelni oraz ściśle powiązana z aktualną sytuacją gospodarczą, ekonomiczną i demograficzną kraju. Główne kierunki rozwoju Wydziału uwarunkowane są przede wszystkim zmianami legislacyjnymi wprowadzanymi przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wśród najważniejszych celów działalności Wydziału wymienia się: (i) kształcenie wysoko kwalifikowanych kadr dla gospodarki, (ii) upowszechnianie wiedzy, postępu technologicznego i przyrodniczego, w tym komercjalizacja i popularyzacja wyników badań oraz (iii) prowadzenie badań naukowych w obszarze hodowli i biologii zwierząt oraz nauk weterynaryjnych, a także w zakresie turystyki na obszarach wiejskich. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z celami określonymi w polityce jakości i ma charakter wybitnie autorski - uwzględnia jego wielkoobszarowość i interdyscyplinarność oraz jest ściśle powiązana z profilem naukowym i potencjałem dydaktycznym Wydziału. Mimo iż nie odwołuje się ona do wzorców międzynarodowych, bazuje na doświadczeniach dydaktycznych wypracowanych w środowisku uczelni polskich. W programie dominują elementy z zakresu trzech obszarów, tj. nauk społecznych (obszar wiodący), nauk przyrodniczych oraz nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, co w pełni odpowiada głównym kierunkom działań wymienionym w misji i strategii Jednostki.

Interdyscyplinarny charakter ocenianego kierunku umożliwi zdobycie gruntowanego wykształcenia z zakresu szeroko pojętej turystyki i rekreacji, a w szczególności z zakresu agroturystyki, zachowania krajobrazu i dziedzictwa wsi jako walorów turystycznych oraz ochrony przyrody i środowiska naturalnego, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju. Stąd w programie studiów wprowadzono takie przedmioty jak: zwierzęta w gospodarstwie agroturystycznym, system form ochrony przyrody, turystyka wiejska, rekreacja konna, ornitologia i birdwatching, apiturystyka, kynologia, przydomowe przetwórstwo roślinne. Kształcenie na ocenianym kierunku w pełni uwzględnia postęp w wielu dyscyplinach nauki (np. socjologia, ekonomia, geografia, zootechnika i rybactwo). Wydział, po rozpoznaniu tendencji zmian na lokalnym i regionalnym rynku pracy wskazujących na dynamiczny rozwój turystyki na obszarach wiejskich (gospodarstwa agroturystyczne cieszą się coraz większym zainteresowaniem turystów) oraz uwzględnieniu sugestii pracodawców (którzy biorą udział w konsultacjach oraz opiniują programy kształcenia), a także biorąc pod uwagę względy formalne (brak uprawnień do nadawania stopni i tytułów naukowych z zakresu nauk społecznych, które są obecnie wiodącym obszarem ocenianego kierunku) planuje od nowego roku akademickiego 2016/2017 wprowadzenie nowego kierunku studiów „agroturystyka” w miejsce ocenianego kierunku „turystyka i rekreacja”. Studia na nowym kierunku mają wyposażyć absolwentów w wiedzę i umiejętności mające istotne znaczenie dla wielofunkcyjnego i trwałego rozwoju obszarów wiejskich oraz ułatwić prowadzenie własnej działalności gospodarczej w zakresie agroturystyki. Podjęte przez Wydział kroki i dostosowanie się do nowych okoliczności (w świetle nowelizacji Ustawy - art. 23 i art. 11, Dz. U. z 2014, poz. 1198), są zasadne i wskazują na dbałość Władz Wydziału o wysoką jakość kształcenia, odzwierciedlają też w większym niż dotychczas stopniu kompetencje własnej kadry. Projekt

przekształcenia ocenianego kierunku w nowy kierunek „agroturystyka” świadczy o aktywności i kreatywności Władz Wydziału w działaniach dostosowujących ofertę dydaktyczną do zmieniających się oczekiwań społecznych i wymagań rynku pracy.

Efekty kształcenia dla studiów pierwszego stopnia kierunku „turystyka i rekreacja” o profilu ogólnoakademickim zostały określone i przyjęte uchwałą Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu nr 384/2012 z dnia 29 czerwca 2012 r.. Przyporządkowano je do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia i dziedziny nauk społecznych w dyscyplinie socjologia (46,6% ECTS), obszaru nauk przyrodniczych dziedziny nauk o Ziemi w dyscyplinie geografia i nauk biologicznych w dyscyplinie biologia (28,6% ECTS) oraz obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, dziedzinie nauk rolniczych, dyscyplinie zootechnika i rybactwo (24,8% ECTS). Obszary wiedzy, w których usytuowano kierunek, a także dziedziny i dyscypliny nauk są prawidłowe i odpowiadają specyfice ocenianego kierunku. Dla kierunku „turystyka i rekreacja” ogółem wskazano 53 efekty kształcenia, w tym 25 efektów w zakresie wiedzy, 20 efektów w zakresie umiejętności i 8 efektów o charakterze kompetencji społecznych. W opisie efektów kształcenia zdecydowanie dominuje obszar nauk społecznych. Zaszeregowanie to z jednej strony odzwierciedla kluczową specyfikę kierunku zorientowaną na zagadnienia ekonomiczne i socjologiczne, a z drugiej – kompetencje kadry naukowej WMWiNoZ i tematykę prowadzonych badań naukowych. Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału reprezentuje różne dyscypliny naukowe potwierdzające szerokie spektrum kompetencji. Zajęcia prowadzą także wykładowcy Wydziału Ekonomiczno-Społecznego UP w Poznaniu i Politechniki Poznańskiej. Należy podkreślić, że zdecydowana większość (67%) nauczycieli ze stopniem doktora (4/6) tworzących minimum kadrowe kierunku uzyskała stopień na innych uczelniach (nauki o Ziemi i nauki ekonomiczne) podczas zatrudnienia na UP w Poznaniu.

Efekty kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja” są zrozumiałe, wystarczająco szczegółowe i spójne z wybranymi efektami dla obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych, nauk przyrodniczych oraz nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (przyjęte Uchwałą Senatu UP nr 384/2012 i 317/2015). Efekty kierunkowe znajdują w wystarczającym stopniu potwierdzenie w efektach poszczególnych modułów/przedmiotów, dla których sformułowano efekty szczegółowe. Każdorazowo pokazano także odniesienia efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych i obszarowych. Powiązanie efektów modułowych/przedmiotowych z efektami kierunkowymi jest merytorycznie poprawne i logiczne. a określony w efektach zakres nabywanej wiedzy i umiejętności pozwala na stworzenie systemu ich weryfikacji. Poszczególne przedmioty niekiedy różnią się dosyć znacznie przypisaną im liczbą efektów kształcenia z zakresu wiedzy. Na przykład rybactwo ma ich pięć, podczas gdy podstawy rekreacji - tylko dwa, a faunistyka – jeden; tym niemniej są one zgodne z ww. Uchwałami Senatu UP. W zdecydowanej większości liczba efektów kształcenia przypisanych do danego przedmiotu jest właściwa.

Efekty kształcenia przewidują zdobycie szerokiego zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji

społecznych predysponujących do podjęcia studiów II stopnia, rozpoczęcia pracy zawodowej lub uruchomienia własnej działalności gospodarczej, np. gospodarstwa agroturystycznego. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA potwierdzili, że mają możliwość zapoznawania się z efektami kształcenia, które zostały opublikowane na stronie internetowej Wydziału. Ponadto, każdy prowadzący na pierwszych zajęciach omawia poszczególne elementy sylabusu, w tym również efekty kształcenia. W opinii studentów efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Studenci są przekonani, że wiedza i umiejętności uzyskiwane na studiach pierwszego stopnia pozwolą im na kontynuację nauki oraz będą przydatne na rynku pracy.

Na ocenianym kierunku studiów nie jest prowadzone kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela. Studentom pragnącym uzyskać odpowiednie uprawnienia umożliwia się ukończenie Studium Przygotowania Pedagogicznego na UP w Poznaniu.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest w pełni zgodny z zakładanymi efektami kształcenia zdefiniowanymi przez Uchwały Senatu. Kluczowe treści programowe realizowane w początkowym etapie studiów obejmują zagadnienia o charakterze ogólnym z zakresu geografii, ekologii, ochrony środowiska, hodowli zwierząt i uprawy roślin oraz socjologii i ekonomii i prowadzą do uzyskania podstawowych efektów kształcenia typu „*zna podstawowe pojęcia...*”, „*potrafi zinterpretować...*”, „*potrafi wykonać...*”. W późniejszym etapie studiów treści programowe obejmują zagadnienia bardziej szczegółowe, mające w znacznej mierze charakter specjalistyczny. Zdaniem Zespołu Oceniającego taki układ programu studiów i dobór treści programowych oraz zakładanych efektów kształcenia zapewniają w wystarczającym stopniu uzyskanie właściwych kwalifikacji absolwentom kierunku, mogą też stanowić podstawę podjęcia studiów drugiego stopnia. Zostały one szczegółowo określone w sylabusach. Treści określone w kartach przedmiotów uwzględniają najnowsze osiągnięcia naukowe dotyczące szeroko rozumianej turystyki i rekreacji, w tym agroturystyki i innych powiązanych z kierunkiem zagadnień. Wyniki badań własnych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz informacje naukowe z literatury fachowej są na bieżąco włączane w treści zajęć. Szczególnie duży nacisk jest kładziony na aktualizację treści dydaktycznych związanych z agroturystyką i rozwojem obszarów wiejskich. Przedmioty prowadzone z udokumentowanym wykorzystaniem wyników badań własnych zawiera załącznik nr 35 do Raportu Samooceny i dotyczy m.in. takich przedmiotów, jak: aktywne formy rekreacji, apiterapia, apiturystyka, geografia turystyczna Europy, geografia turystyczna, ekonomika turystyki i rekreacji, krajoznawstwo, marketing, ornitologia i birdwatching, turystyka wiejska; są to łącznie 23 przedmioty. Ogólnie można stwierdzić, że oferta dydaktyczna na ocenianym kierunku studiów podlega ciągłej ocenie i modyfikacjom uwzględniającym najnowsze zdobycze nauki. Studenci ocenianego kierunku uczestniczą w seminariach wydziałowych prowadzonych przez pracodawców oraz uznanych naukowców z kraju i zagranicy.

Stosowane metody dydaktyczne zostały opisane wystarczająco dokładnie w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Metody te są ściśle podporządkowane osiągnięciu konkretnych celów kształcenia. Cele kształcenia wskazano w każdym z sylabusów i zostały one określone w sposób dokładny. Każdy z sylabusów podaje formy zajęć dydaktycznych, opisuje także metody prowadzenia zajęć. Duży nacisk kładzie się na samodzielne uczenie się studentów. Praca własna studenta ma dość duży udział w całkowitej liczbie godzin i obejmuje m.in. przygotowanie się do sprawdzianów, zaliczeń, egzaminów, sporządzanie raportów, prezentacji. Oprócz klasycznych metod - wykład i ćwiczenia, wykorzystuje się także takie metody, jak: wykład z użyciem narzędzi multimedialnych, ćwiczenia o charakterze studium przypadku, ćwiczenia terenowe (także ponadprogramowe) oraz zadania do samodzielnego rozwiązywania, zespołowe opracowanie projektów a także pokaz, instruktaż, gry symulacyjne i wiele innych. Stosowane metody dydaktyczne są wystarczająco zróżnicowane, dobrze opisane w sylabusach, a przede wszystkim przydatne do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia i celów realizacji zajęć. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili program studiów. Ich zdaniem prowadzący zajęcia zachęcają do samodzielnego pogłębiania i poszukiwania wiedzy. Z punktu widzenia studentów sekwencja przedmiotów jest spójna i poprawna, dzięki czemu treści programowe nie powtarzają się, a proces kształcenia jest płynny. Zdaniem studentów treści kształcenia dobrano prawidłowo - w sposób pozwalający na osiągnięcie efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu.

Na ćwiczeniach studenci zapoznają się z procedurami, uczą się obserwacji, formułowania problemów badawczych i poznają sposoby ich rozwiązywania. Seminarium służy opanowaniu sztuki prezentacji (pokazy multimedialne na bazie specjalistycznej literatury), aktywnemu uczestnictwu w dyskusji oraz interpretacji wyników badań. Praca dyplomowa umożliwi zapoznanie się z badaniami, uczy umiejętności korzystania z różnych źródeł, prowadzenia analizy danych i ich syntezy oraz formułowania i analizy problemów badawczych. Zespół Oceniający PKA w trakcie wizytacji potwierdził istniejący stan rzeczy w tym zakresie. Hospitowane zajęcia angażowały studentów do samodzielnej pracy, opracowania i prezentacji wyników i skłaniały do dyskusji. Należy podkreślić, iż studenci wizytowanego kierunku mają także możliwość zapoznania się (bezpośrednio) m.in. z funkcjonowaniem hoteli, architekturą miejscowości letniskowych, założeniami miasta-ogrodu, promowanymi atrakcjami turystycznymi Polski czy obiektami rekreacyjnymi, poprzez organizowane wyjścia i wyjazdy nadprogramowe, np. coroczne wyjścia na targi turystyczne Tour-Salon (zał. nr 36 do Raportu Samooceny).

Kształcenie na studiach I stopnia trwa 6 semestrów i obejmuje 4500 godzin (łącznie: godziny kontaktowe i praca własna studenta). Okres ten jest w pełni dostosowany do realizacji wszystkich treści programowych przewidzianych dla ocenianego kierunku. Całkowita liczba punktów ECTS konieczna do osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia wynosi 180, w tym 60 ECTS na każdym roku. Czas trwania kształcenia na poszczególnych latach i stopniach studiów umożliwi osiągnięcie wszystkich

zakładanych efektów kształcenia.

Zasady punktacji ECTS reguluje Uchwała Senatu UP w Poznaniu nr 283/2015 z dnia 24.06.2015 r. w sprawie wytycznych dla rad wydziałów dotyczących tworzenia programów studiów. Zapisy ww. Uchwały są zgodne z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa. Dokument ten określa wszystkie aspekty związane z punktacją ECTS, w tym liczbę punktów dla m.in.: toku studiów, przedmiotów wybieralnych, praktyk zawodowych, przedmiotów humanistycznych. Jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie zazwyczaj wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy zajęć organizowanych przez Uczelnię oraz jego pracy indywidualnej.

W tabeli nr 3 Raportu Samooceny zestawiono wskaźniki ilościowe dotyczące programu kształcenia na ocenianym kierunku. Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich stanowi 50% łącznej liczby punktów ECTS dla kierunku. Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych wynosi 91, co stanowi 50,5% ich łącznego wymiaru. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku, wynosi 26. Wskaźniki ilościowe dotyczące programu kształcenia określają również minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach niezwiązanych z kierunkiem studiów zajęć ogólnouczelnianych, liczbę punktów w ramach zajęć z obszarów humanistycznych, liczbę punktów ECTS z języka obcego oraz wychowania fizycznego, a także punkty za praktyki zawodowe, którym przypisano 4 pkt.

Dwudziestu trzem przedmiotom powiązanych z prowadzonymi badaniami, przy realizacji których uwzględnia się wyniki badań własnych, przypisano ok. 47% pkt. ECTS (84/180). Wartość ta nie w pełni odpowiada wymogowi przypisania modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Choć różnica jest niewielka, zaleca się uzupełnienie brakującej liczby punktów ECTS za moduły zajęć powiązane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinach nauki związanych z tym kierunkiem studiów.

Z planu i program studiów oraz z rozmów przeprowadzonych ze studentami wynika, iż studenci ocenianego kierunku mają zapewniony duży wybór modułów kształcenia odpowiadających ich zainteresowaniom i preferencjom. Całkowita liczba punktów ECTS koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadających studiom I stopnia wynosi 180, w tym 67 punktów ECTS (37.2%) stanowią moduły kształcenia do wyboru – jest więc spełniony warunek umożliwienia wyboru nie mniej niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS, zgodnie z § 4 ust.2. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. Jest to 14 modułów tematycznych stanowiących 28 przedmiotów do wyboru (wybór z dwóch przedmiotów). Tematyka modułów pozwala m.in. na poszerzenie wiedzy z zakresu: (i) utrzymania, żywienia i wykorzystania zwierząt gospodarskich w agroturystyce, (ii) ochrony środowiska i ornitologii, (iii) geografii i etnografii, oraz (iv) języków

obcych - 4 języki do wyboru.

Program na ocenianym kierunku studiów przewiduje różnorodne formy zajęć. Zajęcia ze studentami prowadzone są w formie wykładów, seminariów, ćwiczeń audytoryjnych, projektowych i terenowych oraz praktyk. Dodatkowymi zajęciami są spotkania z cyklu „Praktyka w nauce” oraz liczne prelekcje (np. znanych podróżników). Dobór form zajęć jest jak najbardziej odpowiedni, także liczba godzin zajęć praktycznych i przygotowujących do pracy badawczej jest odpowiednia. Stosunek godzin wykładów do ćwiczeń wynosi 1:1,1. Liczebność grup określa Uchwała Senatu UP nr 365/2012 z dnia 27 czerwca 2012 r. Zgodnie z nią wykłady są prowadzone dla całego kierunku studiów, w grupie ćwiczeniowej konwersatoryjnej (teoretycznej) liczebność wynosi 30 osób (+/- 2), w grupie seminaryjnej, projektowej i laboratoryjnej – 15 osób, a w grupie ćwiczeń praktycznych (demonstracyjnych, komputerowych, terenowych, językowych i na zajęciach z wychowania fizycznego) – 20 osób.

Liczebność grup zajęciowych należy uznać za poprawną, dostosowaną do charakteru zajęć i miejsc w pomieszczeniach dydaktycznych. Informacje te potwierdzili również studenci wizytowanego kierunku. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA organizacja zajęć oraz liczebność grup i dobór form zajęć odpowiada profilowi kształcenia, a także treściom realizowanych przedmiotów. Zakres obowiązków dydaktycznych nauczycieli reguluje Uchwała Senatu (285/2015). Proces kształcenia jest dostosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych zgodnie z Zarządzeniem Rektora (18/2015) oraz Uchwałą Senatu (251/2015). Zasady te zawarte są także w Regulaminie Studiów UP w Poznaniu (&17). Wybitnie uzdolnieni studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez realizację Indywidualnego Programu Studiów (IPS). Zgodę na realizację procesu kształcenia w formie IPS wydaje Dziekan na wniosek zainteresowanego studenta, natomiast zasady określa Rada Wydziału. Studenci niepełnosprawni oraz osoby, które z innych ważnych powodów nie mogą wywiązywać się z obowiązku dydaktycznego zgodnie z planem studiów mogą indywidualizować proces kształcenia poprzez Indywidualną Organizację Studiów (IOS). IOS polega na ustaleniu indywidualnych terminów realizacji obowiązków dydaktycznych, jednakże nie może prowadzić do przesunięcia terminu ukończenia studiów. Z informacji przedstawionych przez Władze Jednostki w trakcie wizytacji wynika, iż w roku akademickim 2015/2016 żaden student nie wykorzystuje możliwości stwarzanych przez IPS, natomiast kształcenie w formie IOS realizuje 1 student.

Na ocenianym kierunku nie prowadzi się kształcenia na odległość.

Program studiów obowiązujący na wizytowanym kierunku przewiduje czterotygodniową praktykę zawodową (120 h) realizowaną po 4 semestrze. Procedurę organizacji praktyk zawodowych określa Zarządzenie nr 43/2014 Rektora UP w Poznaniu. Dla praktyk zawodowych sporządzony został oddzielny sylabus, który zawiera m.in. wymiar godzinowy, cele praktyk, efekty kształcenia, metody ich weryfikacji oraz treści kształcenia. Zasady organizacji praktyk studenckich dostępne są również na

stronie internetowej Wydziału. Praktyki nadzoruje Wydziałowy Koordynator Praktyk, który wraz z Prodziekanem akceptuje miejsce praktyki i prowadzi związaną z tym administrację. Charakterystyka instytucji, w których studenci mogą odbywać praktyki jest zawarta w Ramowym programie praktyki. Miejsce praktyki jest wybierane przez studenta, jednak musi ono być zgodne ze specyfiką kierunku. Warto też zaznaczyć, że studenci ocenianego kierunku mają do wyboru dużą liczbę i różnorodność jednostek przyjmujących, np. w roku akademickim 2014/2015 było to ponad 35 instytucji. Najczęściej studenci wybierali gospodarstwa agroturystyczne (ponad 40%) i hotele (ok. 20%). Mniejszym zainteresowaniem cieszyły się instytucje samorządowe, biura podróży i muzea. Zdecydowana większość praktyk odbyła się poza Poznaniem (ponad 95%).

Studenci samodzielnie prowadzą Dziennik praktyk, w którym wpisują swoje obserwacje i wnioski. Zgodność postępów studenta w osiąganiu efektów kształcenia z opisanymi w ramowym programie praktyk ocenia opiekun ze strony instytucji przyjmującej. Zaliczenia praktyki dokonuje koordynator wydziałowy po weryfikacji opinii wystawionej studentowi przez opiekuna instytucji przyjmującej, analizie dziennika praktyk i przeprowadzeniu rozmowy zaliczeniowej nt. zagadnień będących przedmiotem praktyki, sprawdzającej efekty kształcenia w zakresie wiedzy i kompetencji społecznych lub przeprowadzeniu egzaminu, w zależności od wymagań określonych przez Radę Wydziału. Z opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wynika, że Jednostka wprowadziła prawidłową organizację praktyk, a także wspiera studentów w poszukiwaniu miejsc ich realizacji, np. poprzez Wielkopolskie Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki przygotowana jest baza gospodarstw agroturystycznych, w których studenci mogą odbywać praktyki. Studenci ocenianego kierunku studiów mają także obowiązek uczestniczenia w spotkaniach i szkoleniach w ramach cyklu „Praktyka nauce”, które przygotowują ich do adaptacji na rynku pracy.

Umiejdzynarodowienie kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest realizowane poprzez udział studentów w wymianie z zagranicą w ramach programu Erasmus - Socrates oraz Erasmus+. Studenci uczestniczą także w stażach zagranicznych, np. na Malcie, w Stanach Zjednoczonych oraz w Bułgarii. Inną formą umiejdzynarodowienia studiów są wykłady wygłaszane przez pracowników naukowo-dydaktycznych z Uczelni zagranicznych. Studenci mają również możliwość uczestnictwa w seminariach wydziałowych, w trakcie których zagraniczni naukowcy prezentują wyniki swoich badań. Program studiów wizytowanego kierunku oprócz zajęć z języków obcych nie oferuje przedmiotów w języku obcym wykładowym. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili opinię, iż poziom nauczania języków obcych nauczanych w trakcie realizacji lektoratów jest bardzo zróżnicowany, w zależności od osoby prowadzącej zajęcia. Część grup, ze względu na małą liczbę chętnych, nie została podzielona na różne poziomy zaawansowania co, zdaniem studentów, znacznie utrudnia naukę.

Rekrutacja kandydatów na studia I stopnia w roku akademickim 2015/2016 prowadzona była na podstawie Uchwały nr 172/2014 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Podstawę

postępowania rekrutacyjnego stanowi punktacja wynikająca z podsumowania wyniku egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu z grupy: biologia, geografia, historia i matematyka, oraz wyników z języka nowożytnego i wiedzy o społeczeństwie. Wyniki uzyskane z powyższych egzaminów stanowią podstawę obliczania ostatecznej liczby punktów rankingowych kandydata. Kandydaci przyjmowani są zgodnie z kolejnością zajmowaną na liście rankingowej do momentu wykorzystania limitu określonego przez Uchwałę nr 267/2015 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Zasady rekrutacji określają także minimalną liczbę przyjętych kandydatów niezbędną do uruchomienia studiów, w przypadku studiów I stopnia wynosi ona 45 osób. Wydziałową Komisję Rekrutacyjną powołuje Dziekan (WHBZ-94/2014) oraz określa jej szczegółowy harmonogram pracy. Przewodniczący WKR (prodziekan) składa prorektorowi Raport z postępów rekrutacji, a wyniki na każdym etapie są dokumentowane i upubliczniane na tablicach ogłoszeń i stronie internetowej Uczelni. W skład WKR wchodzi dwoje wykładowców z minimum kadrowego dla kierunku, którzy udzielają kandydatom szczegółowych informacji (telefonicznie, mailem, bezpośrednie spotkania), wspomagając tym samym podejmowanie decyzji. Informacje dotyczące zasad rekrutacji są powszechnie dostępne, m.in. za pośrednictwem strony internetowej Jednostki.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA studenci nie zgłaszali zastrzeżeń do procesu rekrutacji. W ich opinii proces rekrutacji uwzględnia zasadę równych szans i nie zawiera regulacji dyskryminujących kandydatów na studia. W ocenie studentów, ustalone limity zapewniają warunki właściwe do efektywnego kształcenia.

W Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu przyjęto zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się od roku 2015/2016. Zasady, warunki oraz tryb potwierdzenia tych efektów zostały określone w Uchwale nr 284/2015 Senatu UP. Przepisy tej Uchwały określają, kto i na jakich warunkach może ubiegać się o potwierdzenie efektów kształcenia. Określa także limity miejsc dla tego trybu kształcenia na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia oraz sposób dokonywania weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji osób ubiegających się o potwierdzenie tych efektów. Stosowna informacja na ten temat znajduje się na stronie [www. Uczelni](http://www.Uczelni). Obecnie Wydział nie jest uprawniony do potwierdzania efektów uczenia się na kierunku „turystyka i rekreacja”. Poza tym, z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że na ocenianym kierunku studiów dotychczas brak było zainteresowanych potwierdzeniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, nie ma więc możliwości dokonania oceny funkcjonowania tej procedury.

Metody sprawdzania i oceny stopnia opanowania zakładanych efektów kształcenia znajdują się w sylabusach przedmiotów. Wszystkie sylabusy udostępnione są na stronie internetowej Wydziału oraz w Wirtualnym Dziekanacie. W celu zapoznania studentów z wymogami wstępnymi, efektami kształcenia oraz kryteriami oceny, na pierwszych zajęciach prowadzący omawia sylabus, który zawiera szczegółowe dane na temat metod weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Metody te są zróżnicowane i dostosowane do charakteru poszczególnych przedmiotów. Jednocześnie w ramach

przedmiotu często stosuje się kilka metod weryfikacji efektów kształcenia. Przykładowo, dla przedmiotu krajoznawstwo metodami weryfikacji efektów kształcenia są: ocena z opracowanej inwentaryzacji, ocena raportu z ćwiczeń terenowych, ocena prezentacji multimedialnej, aktywność na zajęciach, kolokwium zaliczeniowe i egzamin. Z opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wynika, że osiągnięcie przez nich efektów kształcenia weryfikowane jest przede wszystkim egzaminami i zaliczeniami pisemnymi. Według studentów formy weryfikacji są w zdecydowanej większości przypadków adekwatne do zakładanych efektów kształcenia.

Ocena pozytywna oznacza, że student zna i rozumie wiedzę związaną z danym przedmiotem/modułem, opanował przynajmniej w stopniu dostatecznym wszystkie umiejętności przewidziane programem kształcenia danego przedmiotu oraz posiadał zakładane kompetencje społeczne. Z reguły wskazany jest wymagany minimalny próg odpowiedzi pozytywnych (55%). Ocena końcowa uzyskana z danego przedmiotu jest wypadkową kilku elementów, jasno określonych w sylabusie.

Biorąc pod uwagę analizę prac etapowych można stwierdzić, że proces etapowej weryfikacji efektów kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” jest realizowany w sposób właściwy. Na podstawie przedłożonych do wglądu przykładowych prac etapowych Zespół Oceniający PKA stwierdził, że odpowiadają one treściom kształcenia zawartym w sylabusach i weryfikują założone efekty kształcenia. Analiza pytań egzaminacyjnych i kolokwii stanowiących podstawę zaliczenia realizowanych przedmiotów oraz ich wyników wskazuje, iż umożliwiają one ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności nabycie pogłębionej wiedzy, zaś prace cząstkowe (m.in. projekty, prezentacje i inne) poza wiedzą weryfikują także umiejętności prowadzenia badań naukowych.

Egzamin dyplomowy weryfikuje osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia. Jego elementem, poza przygotowaniem pracy dyplomowej, jest odpowiedź na 3 wylosowane z puli pytania, których zakres obejmuje treści z całego procesu kształcenia. Zagadnienia egzaminacyjne oraz ogólne zasady przygotowywania prac dyplomowych są dostępne na stronie internetowej Wydziału. W roku akademickim 2013/2014 wprowadzono procedurę losowania pytań, terminarz dyplomowania oraz karty pracy dyplomowej, a także zgłaszanie propozycji tematów prac dyplomowych przez opiekunów, studentów oraz podmioty zewnętrzne i należy to ocenić bardzo pozytywnie. Studenci są bardzo zadowoleni z możliwości zaproponowania własnego tematu pracy. Procedurę dyplomowania określa Zarządzenie nr 126/2013 Rektora UP w Poznaniu z 23 września 2013 roku. Praca licencjacka przygotowana jest pod opieką naukową pracownika mającego co najmniej stopień naukowy doktora. Listy obsady seminariów dyplomowych przedstawione przez Jednostkę wskazują, że w praktyce seminaria prowadzone są zarówno przez samodzielnych nauczycieli akademickich, jak i przez osoby ze stopniem doktora. Ograniczenie do 15 osób liczby studentów na seminariach pozwala pracownikowi skutecznie monitorować postępy poszczególnych studentów.

Prace dyplomowe weryfikowane są przez system antyplagiatowy. Oceny pracy dyplomowej dokonuje, w formie pisemnej recenzji, opiekun pracy oraz recenzent wyznaczony przez Dziekana spośród dwóch kandydatów proponowanych przez kierownika Jednostki. Recenzentem pracy dyplomowej może być pracownik posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym, odbywającym się przed komisją powołaną przez Dziekana. W skład komisji wchodzi: przewodniczący i co najmniej dwóch egzaminatorów. Przewodniczącym komisji jest Dziekan, prodziekan lub nauczyciel wyznaczony przez Dziekana. Analiza wylosowanych prac dyplomowych dokonana przez Zespół Oceniający PKA nie wykazała nieprawidłowości w procesie dyplomowania.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są odpowiednio dobrane do zakładanych efektów kształcenia i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia w odniesieniu do wszystkich zajęć, na każdym etapie procesu kształcenia, w tym na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzenia egzaminu dyplomowego.

Zasady ogólne systemu oceny osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia określa Regulamin Studiów wprowadzony Uchwałą nr 251/2015 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, zaopiniowany pozytywnie przez Konwent Samorządu Studenckiego. Zasady szczegółowe określone są przez nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za realizację przedmiotu i prezentowane są studentom na pierwszych zajęciach kursu oraz dostępne są dla nich w sylabusach. Wśród stosowanych metod sprawdzania i oceny efektów kształcenia (egzaminy, kolokwia) większość ma postać pisemną, co zwiększa obiektywność oceny i pozostawia dowód materialny; egzaminy ustne odbywają się przy świadkach i są protokołowane. Zasada losowania pytań obowiązuje na egzaminie dyplomowym oraz egzaminach komisyjnych. Wydział nie prowadzi regularnego kształcenia na odległość, podjęto jednak próby wykorzystania aplikacji Skype w procesie dydaktycznym.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO wyrazili opinię, że efekty kształcenia są możliwe do zmierzenia i ocenienia na każdym etapie procesu kształcenia, ponadto znane są im formy weryfikacji i uznają je za przejrzyste, rzetelne oraz zapewniające porównywalność wyników. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest wypełnienie przez studentów wymogów określonych przez nauczycieli akademickich, co oznacza terminowe uzyskanie wymaganych w programie studiów efektów kształcenia. Również w przypadku praktyk ocenie podlegają efekty kształcenia osiągnięte na tym etapie. Studenci podkreślali, iż są zaznajomieni z wymaganiami, treściami zajęć oraz systemem sprawdzania i oceniania osiągniętych efektów kształcenia na pierwszych zajęciach, na których prowadzący zapoznaje ich z sylabusem przedmiotu. Z opinii studentów wynika, że mają oni dostęp do swoich prac zaliczeniowych, a także możliwość uzyskiwania informacji zwrotnej o popełnionych błędach.

Uzasadnienie oceny

Koncepcja kształcenia sformułowana przez wizytowaną Jednostkę jest zgodna ze strategią i misją UP w Poznaniu. Oceniany kierunek kształcenia jest interdyscyplinarny, a zatem w odpowiednich

proporcjach uwzględniono elementy reprezentujące trzy obszary nauki i dyscypliny naukowe, z których się wywodzi: nauki społeczne, przyrodnicze oraz rolnicze, leśne i weterynaryjne. Plany rozwoju kierunku w pełni uwzględniają obecne tendencje zmian zachodzących w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach nauki, do których przypisano efekty kształcenia. Realizowany program jest zorientowany na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności lokalnego i regionalnego rynku pracy. Plany rozwoju Wydziału przewidują utworzenie od roku akademickiego 2016/2017 nowego kierunku studiów „agroturystyka” w miejsce ocenianego „turystyka i rekreacja”, co świadczy o aktywności i kreatywności Władz Wydziału w działaniach dostosowujących ofertę dydaktyczną do zmieniających się oczekiwań społecznych i wymagań rynku pracy. Szczegółowe efekty kształcenia wskazane w sylabusach są powiązane z efektami kierunkowymi i obszarowymi i zapewniają zdobycie wiedzy, umiejętności oraz wykształcenie kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały dla studentów, co umożliwia według nich stworzenie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Treści kształcenia są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia i uwzględniają aktualny stan wiedzy. Metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów oraz aktywizujące formy ich pracy i umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym przygotowanie do prowadzenia badań. Punktacja ECTS jest zgodna z wymogami określonymi w obowiązujących przepisach prawa i uwzględnia nakład pracy studenta. Studenci poprzez zajęcia do wyboru mają możliwość rozwijania zainteresowań naukowych oraz zawodowych. Dobór form zajęć dydaktycznych i ich organizacja są prawidłowe i umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Przedmiotom powiązanim z prowadzonymi badaniami, przy realizacji których uwzględnia się wyniki badań własnych, przypisano ok. 47% pkt. ECTS. Jednostka włączyła praktyki zawodowe do programu studiów, określiła dla nich efekty kształcenia i zapewniła ich właściwą organizację. Umiejdzynarodowienie kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest realizowane poprzez udział studentów w wymianie z zagranicą oraz uczestnictwo pojedynczych osób w stażach zagranicznych. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów oraz zasadę równych szans w podjęciu kształcenia. Jednostka prowadzi nabór, którego wielkość dostosowana jest do jej możliwości dydaktycznych. W Uczelni określono zasady i warunki potwierdzania efektów kształcenia.

Zalecenia

Zaleca się wprowadzenie zasady takiego doboru grup w przypadku lektoratów, by zapewnić jednakowy stopień kompetencji językowych o obrębie każdej grupy (można tego dokonać np. na podstawie wyników wstępnego testu kompetencji).

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiejdzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach

naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

Ocena: w pełni

Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

Do minimum kadrowego na kierunku „turystyka i rekreacja” Uczelnia zgłosiła 11 nauczycieli akademickich, w tym 5 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji (Raportu Samooceny), dokumentów przedstawionych podczas wizytacji oraz rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową, a także dorobek nauczycieli akademickich. W wyniku weryfikacji akt osobowych osób stanowiących minimum kadrowe stwierdzono, iż we wszystkich teczkach znajdują się dokumenty poświadczające uzyskane stopnie naukowe, a także akty mianowania oraz umowy o pracę zawierające wymagane prawem elementy. Stwierdzono, że wszyscy pracownicy z minimum kadrowego kierunku posiadają dorobek naukowy odnoszący się odpowiednio do obszarów: nauk społecznych, nauk przyrodniczych oraz nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, co zapewnia prawidłową realizację interdyscyplinarnego programu kształcenia przyjętego dla wizytowanego kierunku „turystyka i rekreacja”. W szczególności osoby zaproponowane do minimum kadrowego posiadają aktualny dorobek naukowy w dyscyplinach: ekonomia – 2 osoby ze stopniem naukowym doktora, socjologia – 1 osoba ze stopniem naukowym doktora, geografia – 3 osoby ze stopniem naukowym doktora, biologia – 2 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, zootechnika – 2 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz rybactwo – 1 osoba ze stopniem naukowym doktora habilitowanego.

Sprawdzono również złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego, na podstawie których stwierdzono, że wszystkie te osoby spełniają warunek ujęty w art. 112a i art. 9 a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.).

Minimum kadrowe dla studiów pierwszego na kierunku „turystyka i rekreacja” spełnia także wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 131) w zakresie liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, ich obciążenia dydaktycznego, a także zatrudnienia w Uczelni.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). Wynosi on 1: 14,9 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku stosunku granicznym wynoszącym 1 : 120 (obszar nauk społecznych).

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, iż warunek minimum kadrowego został spełniony.

Obecnie na ocenianym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne łącznie prowadzi 56 osób, w tym: 40 osób reprezentujących Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach (11 osób stanowiących minimum kadrowe kierunku, 24 osoby z grupy innych nauczycieli akademickich oraz 5 doktorantów) i 16 osób spoza Wydziału. 50 nauczycieli akademickich (pracownicy) reprezentuje następujące obszary nauk: przyrodnicze - 3 osoby, rolnicze, leśne i weterynaryjne – 25 osób, społeczne – 10 osób; pozostałe osoby reprezentują obszary nauk technicznych, medycznych i o kulturze fizycznej. Kadra naukowa ocenianego kierunku posiada odpowiednie kwalifikacje naukowo – dydaktyczne wymagane do prowadzenia zajęć na interdyscyplinarnym kierunku. Dorobek publikacyjny pracowników wchodzących w skład minimum kadrowego, obejmujący prace wymienione w ministerialnej liście A (w czasopismach posiadających współczynnik wpływu Impact Factor) za cztery ostatnie lata (2012-2015) zawiera 31 artykułów. Dużo bardziej obszerna jest lista publikacji pracowników w czasopismach naukowych nieposiadających współczynnika wpływu oraz w pracach monograficznych (rozdziały autorskie) – łącznie 142 prace (ta liczba jest zawyżona, bowiem w wykazach znajduje się wiele publikacji współautorskich). Z trzech obszarów kształcenia wiodący dla ocenianego kierunku jest obszar nauk społecznych (24.8% ECTS), który w minimum kadrowym reprezentuje 3 adiunktów z dorobkiem naukowym 47 prac (w tym 3 w czasopismach posiadających współczynnik wpływu IF). Kwalifikacje naukowo – dydaktyczne kadry są adekwatne do programu i zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku, co potwierdza udział kadry w realizacji 60 grantów na wizytowanym Wydziale w latach 2012 – 2015.

Wydział nie prowadzi kształcenia na odległość.

Polityka kadrowa w ramach ocenianego kierunku jest prowadzona z uwzględnieniem doboru właściwego pod względem naukowo – dydaktycznym oraz doświadczenia badawczego zespołu kadrowego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej o Nauk o Zwierzętach. Odznacza się ona dużą dynamiką oraz silnym dążeniem do uzyskiwania uprawnień do nadawania stopni naukowych w nowych dziedzinach nauki. Dobrym wskaźnikiem efektywności prowadzonej polityki kadrowej jest uzyskanie 16 grudnia 2013 roku uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora nauk biologicznych. Większość pracowników wchodzących w skład minimum kadrowego kierunku „turystyka i rekreacja”, którzy posiadają stopień naukowy doktora, wywodzi się z własnej kadry (67%). Polityka kadrowa Wydziału sprzyja rozwojowi naukowemu własnej kadry w oparciu o własne zasoby naukowo – badawcze, o czym świadczy udział pracowników, którzy uzyskali w ostatnich 5 latach stopnie naukowe: niemal $\frac{3}{4}$ stopni doktora oraz nieco ponad $\frac{1}{2}$ doktora habilitowanego pracownicy WMWiNoZ uzyskali w UP w Poznaniu. W tym okresie (2012 – 2015) 6 osób uzyskało tytuł naukowy profesora. Jednostka efektywnie motywuje pracowników do udziału w wymianie wiedzy i doświadczeń z zagranicznymi ośrodkami akademickimi: wyjazdy naukowe – 41, staże krajowe – 4, staże zagraniczne – 11 pracowników. 98 osób uczestniczyło we współpracy międzynarodowej z 9

naukowymi instytucjami partnerskimi, a współpraca 38 pracowników jest potwierdzona publikacjami. Prowadzona polityka kadrowa odznacza się właściwym doбором kadr i dbałością o podnoszenie kwalifikacji naukowych oraz kompetencji dydaktycznych, a także energicznymi działaniami prowadzącymi do umiędzynarodowienia kadry.

Oceniany kierunek „turystyka i rekreacja” został przyporządkowany do 3 obszarów kształcenia: nauk społecznych (obszar wiodący - 46.6% ECTS), przyrodniczych (28.6% ECTS) oraz rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (24.8% ECTS). Działalność naukowa oraz badawcza pracowników WMWiNoZ, w tym wchodzących do minimum kadrowego kierunku, dobrze lokuje się we wszystkich trzech obszarach wiedzy, o czym świadczą uzyskane przez pracowników stopnie i tytuły naukowe z poszczególnych dyscyplin naukowych. Pracownicy stanowiący minimum kadrowe kierunku prowadzą badania naukowe w dziedzinach nauki oraz w dyscyplinach, do których odnoszą się przyjęte efekty kształcenia. Analiza publikacji prowadzi do wniosku mówiącego o ścisłym powiązaniu efektów kształcenia z uprawianymi dziedzinami i dyscyplinami nauki przez pracowników, zwłaszcza stanowiących minimum kadrowe ocenianego kierunku, czyli z naukami społecznymi, przyrodniczymi oraz rolniczymi, leśnymi i weterynaryjnymi. Służą temu również stosowane formy zajęć dydaktycznych, wśród których dużo miejsca zajmują zajęcia w terenie (w mieście, w gospodarstwie agroturystycznym) oraz opracowywanie projektów np. ofert turystycznych, często we współpracy kilku studentów (kształtowanie kwalifikacji oraz kompetencji społecznych studentów).

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku „turystyka i rekreacja” wykorzystują posiadaną wiedzę i umiejętności w zakresie uprawianej dziedziny nauki i dyscypliny naukowej w modyfikowaniu programu nauczania oraz przebiegu procesu dydaktycznego. Kadra charakteryzuje się dużym doświadczeniem naukowo – badawczym oraz dydaktycznym, jest bardzo aktywna naukowo i systematycznie wprowadza wiedzę zdobytą w trakcie prowadzonych badań własnych do realizowanego programu dydaktycznego. W ramach programu kształcenia na ocenianym kierunku 49,1% godzin dydaktycznych (co stanowi 46,7% ogólnej liczby punktów ECTS) stanowią przedmioty/moduły zajęć, ściśle powiązane z prowadzonymi przez pracowników badaniami naukowymi. Treści kształcenia mają zatem w dużej mierze autorski charakter. Służą one zdobywaniu przez studentów aktualnej i pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych. Od 2012 roku w Jednostce wprowadzono istotne zmiany programu kształcenia w postaci dostosowania go do KRK, a także wprowadzono nowe treści kształcenia, w których są mocno obecne własne oryginalne badania naukowe pracowników. Zwiększono również liczbę modułów przedstawianych studentom do wyboru. Wśród przedmiotów o dużym udziale treści pochodzących z badań własnych pracowników znajdują się: ekonomika turystyki i rekreacji, apiterapia, ornitologia i birdwatching, geografia turystyczna Europy i geografia turystyczna, turystyka wiejska, krajoznawstwo.

Uzasadnienie oceny

Minimum kadrowe dla kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzonego na poziomie studiów pierwszego o profilu ogólnoakademickim spełnia wszystkie wymagania określone w ustawie z dnia 27

lipca 2005r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2012 r. poz.572, z późn. zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy w obszarach wiedzy odpowiadających jednemu z trzech obszarów kształcenia w zakresie dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia. Kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku studiów ma udokumentowany, bardzo dobry aktualny dorobek naukowy adekwatny do przyjętych efektów kształcenia Liczba osób stanowiących minimum kadrowe jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. Badania naukowe prowadzone przez pracowników Jednostki są na wysokim poziomie i wykorzystuje się ich wyniki w programie kształcenia. Polityka kadrowa prowadzone przez WMWiNoZ sprzyja zarówno rozwojowi naukowo – badawczemu oraz umiędzynarodowieniu, jak również wysokiej jakości i osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia.

Zalecenia

Zespół Oceniający PKA sugeruje rozważenie możliwości wzbogacenia kadry dydaktycznej o przedstawiciela socjologii, najlepiej samodzielnego pracownika nauki ze specjalizacją socjologia turystyki lub socjologia wsi (ze względu na agroturystyczny profil kierunku).

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

Ocena: w pełni

Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach UP w Poznaniu współpracuje z otoczeniem, a zwłaszcza organizacjami i poszczególnymi przedsiębiorcami zajmującymi się różnymi aspektami turystyki, szczególnie wiejskiej. Są to: Wielkopolska Organizacja Turystyczna, Wielkopolskie Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki, Poznańskie Ośrodki Sportu i Rekreacji. Interesariusze zewnętrzni biorą udział w kształtowaniu oferty dydaktycznej na ocenianym kierunku studiów poprzez regularne spotkania z Władzami Jednostki i zgłaszanie uwag, a także pisemne opinie (załączniki nr 11, 12 i 13 do Raportu Samooceny) oraz uczestniczą w działalności wspomagającej rozwój studentów w kierunku dostosowania do wymogów rynku pracy. Ich uwagi i sugestie odnośnie programu kształcenia dotyczą najczęściej konieczności bardziej praktycznego profilu (np. zwiększenia liczby ćwiczeń o charakterze projektowym i wprowadzenia warsztatów do programów studiów), oraz większego zróżnicowania miejsc odbywania praktyk zawodowych w czasie jednego kursu (np. w dwóch gospodarstwach agroturystycznych o różnych funkcjach). Inną formą współpracy pracodawców z wizytowaną Jednostką są spotkania ze studentami w ramach tzw. cyklu Praktyka nauce. Spotkania te przybliżają studentom praktyczne aspekty rynku pracy poprzez rozmowę z ewentualnymi przyszłymi pracodawcami, często absolwentami UP w Poznaniu. Do tej pory odbyły się między innymi spotkania

na temat ekoturystyki, przewodnictwa, funkcjonowania biur turystyki kulturowej i wykorzystania enologii w agroturystyce. Podpisano także porozumienia o współpracy z Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT w Poznaniu i hotelem Barczyzna. Z innymi firmami i organizacjami (starostwa powiatowe, gminy, lokalne grupy działania Leader) współpraca ma mniej ciągły lub okazjonalny charakter. Ponadto, kilka razy w roku odbywają się regularne spotkania studentów z organizatorami wypraw i przewodnikami (dotyczące np. turystyki ekstremalnej, wolontarystycznej, wypraw do Etiopii, Puerto Rico, USA, Japonii i innych krajów). Opinie i uwagi pracodawców są dyskutowane na Wydziale i w miarę możliwości, wprowadzane w życie.

Studia na ocenianym kierunku nie są prowadzone we współpracy z instytucjami lub firmami reprezentującymi otoczenie społeczno-gospodarcze w ramach zawartych umów.

Uzasadnienie oceny

WMWiNoZ współpracuje z podmiotami otoczenia zewnętrznego w zakresie umożliwiającym pozyskiwanie opinii pracodawców na temat efektów kształcenia i ocenę stopnia ich realizacji oraz wspomagającym organizację praktyk. Regularnie odbywają się spotkania z przedstawicielami firm i instytucji zewnętrznych, a ich uwagi są omawiane, uwzględniane oraz przekazywane studentom. Interesariusze zewnętrzni mają rzeczywisty wpływ na określanie efektów kształcenia i ich weryfikację.

Zalecenia

Nie ma.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

Ocena: w pełni

Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu posiada własną szeroką bazę lokalową obejmującą ok. 120 obiektów naukowo – dydaktycznych. Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach dysponuje bardzo dobrą infrastrukturą, która w pełni umożliwia realizację procesu dydaktycznego na prowadzonym kierunku studiów. Potrzebom dydaktycznym kierunku „turystyka i rekreacja” służy 5 sal wykładowych (ogólnodostępnych na Wydziale) o powierzchni od 82.9 m² do 157.5 m², które oferują od 70 do 164 miejsc. Z wyjątkiem jednej, pozostałe sale wykładowe posiadają dobre wyposażenie

multimedialne. Ćwiczenia oraz seminaria odbywają się w 20 mniejszych salach o liczbie miejsc od 15 (dwie sale komputerowe) do 38. Sale komputerowe są wyposażone w nowy - wymieniony w bieżącym roku akademickim - sprzęt w pełni umożliwiający realizację zajęć m.in. z przedmiotu technologia informacyjna. W salach ćwiczeniowych znajduje się wyposażenie multimedialne takie, jak projektor audiowizualny, rzutnik, komputer tablica multimedialna, telewizor. Dwie sale ćwiczeniowe są wyposażone w mikroskopy, projektory, preparaty oraz eksponaty, co pozwala na prowadzenie niektórych zajęć, np. rybackie użytkowanie wód czy żywienie zwierząt w formach atrakcyjnych dla studentów. Umożliwia ono również studentom zapoznanie się z metodyką prowadzenia badań naukowych, w tym również badań prowadzonych przez nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie dydaktycznym na ocenianym kierunku. Liczba, powierzchnia oraz wyposażenie sal dydaktycznych są w pełni dostosowane do liczby studentów poszczególnych roczników (odpowiednio 64, 61, 58 studentów na kolejnych latach studiów), a także umożliwia pełne zaspokojenie potrzeb dydaktycznych na kierunku „turystyka i rekreacja”. Baza dydaktyczna dobrze służy rozbudzeniu potrzeb poznawczych studentów i prowadzeniu przez nich badań w ramach prac etapowych oraz dyplomowych. Studenci mają też możliwość uczestniczenia w badaniach naukowych w ramach studenckiego ruchu naukowego. W wielu budynkach, m.in. Bibliotece Głównej UP studenci mają bezprzewodowy dostęp do Internetu, a także stanowiska komputerowe, z których mogą korzystać. Wydział oferuje też studentom korzystanie z nowoczesnego obiektu Centrum Kultury Fizycznej (6 sal, boisko, korty tenisowe, siłownia, salki do ćwiczeń) oraz zajęć jazdy konnej w RGD Swadzim z dwiema krytymi ujeżdżalniami.

Pewnym problemem, który jest dobrze znany Uczelni oraz Wydziałowi, jest niepełne dostosowanie obiektów dydaktycznych do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Chodzi głównie o niedostosowanie Biblioteki Głównej do potrzeb studentów z różnymi niepełnosprawnościami.

Studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie oceniali bazę dydaktyczną wykorzystywaną w ramach kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” wskazując, że jest ona dostosowana do profilu kierunku i do stosowanych form zajęć dydaktycznych. Taką samą opinię wyrażali też nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku. Zespół Oceniający PKA, którego członkowie zapoznali się z infrastrukturą dydaktyczną służącą potrzebom kształcenia oraz prowadzenia badań naukowych, podziela pozytywną ocenę infrastruktury jako dobrze służącą osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku oraz prowadzeniu badań naukowych.

Na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu studenci kierunku „turystyka i rekreacja” mają zapewniony szeroki dostęp do bogatych zasobów bibliotecznych. Biblioteka Główna zawiera obszerną bazę literaturową - zbiory obejmują 708 993 książek i czasopism oraz 35 117 jednostek zbiorów specjalnych. Biblioteka dysponuje siecią komputerową umożliwiającą usprawnienie obsługi w zakresie katalogów, udostępniania zbiorów oraz

informacji naukowej. Oferuje również serwis usług na swojej stronie internetowej. Dostęp studentów do szerokich zasobów bibliotecznych i informacyjnych umożliwia włączenie Biblioteki Głównej w obręb Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych, w której skład wchodzi 12 bibliotek naukowych Poznania wykorzystujących zintegrowany system informatyczny Horizon funkcjonujący w sieci miejskiej i w Internecie. Studenci zainteresowani pracą naukową mogą z powodzeniem uzyskiwać potrzebne informacje oraz śledzić wyniki najnowszych badań naukowych, bowiem Uczelnia umożliwia im zakupienie karty (12 zł. rocznie) dającej dostęp do sieci komputerowej Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych.

Wypożyczalnia i czytelnia są czynne 6 dni w tygodniu (poza niedzielą). W czytelni Biblioteki Głównej znajdują się zbiory obejmujące 29 działów z zakresu turystyki i rekreacji. Czytelnia zapewnia 135 miejsc pracy (są dwa pomieszczenia, z czego małe sprzyja cichej pracy studentów), udostępnione są dwie samoobsługowe koparki, skaner, działa bezprzewodowa sieć komputerowa (wi-fi) oraz dostępnych jest 19 stanowisk komputerowych. Biblioteka Główna zawiera obszerną bazę literaturową z wyodrębnionym zbiorem prac bezpośrednio mieszczących się w obszarze związanym z kierunkiem kształcenia. Znajdują się tam także prace zaliczane do literatury obowiązkowej oraz zalecanej w sylabusach poszczególnych przedmiotów (ok. 300 pozycji). Możliwy jest także dostęp do zasobów czasopism drukowanych (29) i on-line (10 polskich i 33 zagranicznych).

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci pozytywnie wypowiadali się o dostępie do zasobów bibliotecznych oraz baz danych (m. in. Academic Search Complete, Business Source Complete, Emerging Markets Information Service, Web of Science, Elsevier, Scopus, Springer, Wiley, AGRICOLA, Social Sciences Citation Index, Science Citation Index Expanded), godzin otwarcia wypożyczalni i czytelni oraz warunkach lokalowych. Istotnym mankamentem jest jednak niedostosowanie Biblioteki Głównej UP do potrzeb studentów z niepełnosprawnością narządów ruchu, wzroku oraz słuchu. Zarówno władze Wydziału, jak i Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych mają pełną świadomość tego braku i pracują nad koncepcją rozwiązania problemu (planowany jest remont generalny Biblioteki Głównej, w ramach którego będą m.in. wprowadzone zmiany modernizacyjne i nastąpi likwidacja barier architektonicznych).

Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach nie prowadzi kształcenia na odległość. Aktualnie podejmowane są prace zmierzające do uruchomienia tej formy kształcenia. Powszechną praktyką jest umieszczanie przez prowadzących materiałów dydaktycznych na profilach systemu Wirtualny Dziekanat. Poza tym nauczyciele akademicy w kontaktach ze studentami szeroko korzystają z Internetu i poczty elektronicznej.

Uzasadnienie oceny

Baza dydaktyczna, z której korzystają studenci WMWiNoZ jest dostosowana do potrzeb kształcenia i liczby studentów ocenianego kierunku. Umożliwia również osiągnięcie przyjętych efektów kształcenia, w tym również efektów specyficznych dla kierunku „turystyka i rekreacja”. Pozwala także na prowadzenie badań naukowych oraz udziału w nich studentów. Studenci ocenianego kierunku mają szeroki dostęp do dużych zasobów bibliotecznych tak własnych (Biblioteka Główna), jak i zasobów

bibliotek w ramach porozumienia Poznańskiej Fundacji Bibliotek Narodowych, gdzie znajdują wszystkie prace polecane w sylabusach. Budynek Biblioteki Głównej nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, dlatego studenci z niepełnosprawnością korzystają z zasobów bibliotek Fundacji.

Zalecenia

Zespół Oceniający PKA zaleca podjęcie intensywnych działań zmierzających do zlikwidowania wszelkich barier uniemożliwiających studentom niepełnosprawnym pełną partycypację zarówno w procesie dydaktycznym, jak również w dostępie do literatury naukowej, zwłaszcza zasobów Biblioteki Głównej oraz zasobów informacyjnych niezbędnych dla prawidłowego przebiegu procesu dydaktycznego oraz rozwoju naukowego.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

Ocena: w pełni

Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA podkreślili wysoką jakość opieki naukowej i dydaktycznej. Wykładowcy są dla nich dostępni na konsultacjach, których wymiar jest adekwatny do potrzeb, oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Studenci mogą brać czynny udział w badaniach naukowych prowadzonych w Jednostce zarówno w ramach wykonywania pracy dyplomowej, pracy w kole naukowym, jak i poszerzania swoich zainteresowań. Z opinii studentów wynika, że mają oni możliwość swobodnego wyboru opiekuna oraz tematyki pracy dyplomowej, a w trakcie tego wyboru kierują się przede wszystkim swoimi zainteresowaniami. Na wizytowanym kierunku działa Koło Naukowe Turystyki Agrotur, w ramach którego studenci prowadzą badania naukowe, których efektem są publikacje w zeszytach naukowych. Studenci zgodnie podkreślali, że prowadzący zajęcia zachęcają ich do pomocy przy realizacji badań, a także udziału w konferencjach naukowych. Sporadycznie studenci korzystają z możliwości udziału w dodatkowych badaniach proponowanych przez nauczycieli akademickich.

System pomocy materialnej funkcjonuje na podstawie Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Przyrodniczego

w Poznaniu wprowadzony Zarządzeniem nr 21/2015 Rektora. Regulamin ten przewiduje świadczenia zgodnie z art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2012 poz. 572 z późn. zm.). Stypendia socjalne, specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi przyznawane są na wniosek zainteresowanego studenta przez Wydziałową Komisję Stypendialną, której skład w większości stanowią studenci. Stypendia Rektora dla najlepszych studentów, wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz odwołania od decyzji Wydziałowych Komisji Stypendialnych rozpatruje Odwoławcza Komisja Stypendialna, której skład, zgodnie z art. 177 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2012 poz. 572 z późn. zm.), w większości stanowią studenci. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili opinię, iż zasady przyznawania stypendiów są im znane i są dostępne wraz ze wszelkimi niezbędnymi informacjami na stronie internetowej Jednostki. Przejrzyste kryteria dostępu do pomocy materialnej pomagają w osiągnięciu lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności. W opinii studentów system przyznawania świadczeń jest przejrzysty i dobrze zorganizowany, dzięki czemu pomoc trafia do studentów w terminach, które sami uznają za optymalne. Wysokość i tryb wypłacania świadczeń ustala Rektor w porozumieniu z samorządem studenckim, co potwierdza dokumentacja oraz spotkanie z przedstawicielami samorządu.

Nauczyciele akademicy dostępni są dla studentów w trakcie wyznaczonych dogodnych godzin konsultacji. Studenci mają również możliwość umówienia się na konsultacje w innym terminie osobiście lub drogą mailową. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci poinformowali, że znają drogę składania i rozpatrywania skarg i wniosków. W przypadku drobnych spraw kontaktują się z opiekunem rocznika, natomiast w przypadku poważnych spraw dotyczących wszystkich studentów danego roku kontaktują się bezpośrednio z Prodziekanem ds. Studentów. Studenci wyrazili opinię, iż literatura zalecana przez nauczycieli akademickich oraz dodatkowe materiały dydaktyczne wspierają w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. Wsparcie bezpośrednie zapewniają studentom opiekunowie poszczególnych roczników. Według studentów są to osoby zaangażowane w pełnienie swojej funkcji. Co roku opiekunowie spotykają się ze studentami w celu omówienia najważniejszych problemów występujących w trakcie roku akademickiego.

Studenci wizytowanego kierunku studiów biorą udział w krajowych oraz międzynarodowych programach mobilności. Z informacji przedstawionych przez Władze Jednostki wynika, iż w latach 2014-2015 dziesięciu studentów wyjechało w ramach programu Erasmus+ do Portugalii, Francji, Niemczech i Norwegii, natomiast studia na ocenianym kierunku realizowało 6 obcokrajowców. W opinii studentów działania podejmowane przez Jednostkę w celu popularyzacji wymiany międzynarodowej są wystarczające. Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA podkreślali, że na każdym etapie organizowania wyjazdu oraz po powrocie mogą liczyć na pomoc pracowników Dziekanatu oraz koordynatora ds. programu Erasmus +. Studenci pozytywnie odnieśli się również do kwestii uznawania osiągnięć po powrocie z wymiany. Uczelnia uczestniczy też w programie wymiany krajowej MOSTAR. Studenci wizytowanego kierunku do tej pory nie skorzystali z

tej formy mobilności.

Wspieranie studentów w procesie wejścia na rynek pracy przybiera różnorodne, nie do końca zinstytucjonalizowane formy. Wśród organizacji, które odpowiadają za animację życia studenckiego, zarówno naukowego jak i kulturalnego, należy wymienić Samorząd Studentów oraz sprawnie funkcjonujące koło naukowe. W swoich przedsięwzięciach przedstawiciele Samorządu Studenckiego współpracują z otoczeniem społecznym oraz kulturalnym w całym regionie. Samorząd Studencki oraz koła naukowe dysponują własnym pomieszczeniem, w którym znajduje się sprzęt biurowy. Ponadto organizacje studenckie mogą liczyć na dofinansowanie swojej działalności ze środków Uczelni. Członkowie Samorządu Studenckiego posiadają wiedzę na temat działalności Parlamentu Studentów RP, uczestniczą w ogólnopolskich konferencjach samorządów studentów, delegują przedstawicieli do Rady Wydziału, Senatu oraz gremiów zajmujących się jakością kształcenia na Wydziale. Ponadto studenci wizytowanego kierunku studiów wspierani są w kontaktach z otoczeniem gospodarczym Jednostki poprzez uczelniane Biuro Karier. Za pośrednictwem strony internetowej Biura studenci mają możliwość przeglądania ofert pracy. Mogą również uczestniczyć w warsztatach organizowanych przez Biuro mających na celu zdobywanie umiejętności miękkich, a także poszerzanie wiedzy na temat rynku pracy. Studenci pozytywnie oceniają działalność Biura Karier w kontekście wspierania ich kontaktów z otoczeniem społecznym i gospodarczym. Podkreślali, że chętnie uczestniczą w spotkaniach, które są organizowane przez Biuro oraz korzystają z ofert pracy i praktyk ponadprogramowych.

Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na wsparcie Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. Z opinii przedstawionej przez Pełnomocnika wynika, iż za czasu jego kadencji nie zgłaszały się do niego osoby niepełnosprawne studiujące na ocenianym kierunku studiów. Studenci niepełnosprawni mają zapewnioną możliwość udziału w zajęciach dydaktycznych poprzez dostosowanie infrastruktury Jednostki, nie mogą jednak w pełni korzystać z Biblioteki Głównej UP w Poznaniu, ponieważ budynek, w którym znajduje się ta Jednostka nie jest przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością narządu ruchu. Z informacji przedstawionych przez Pełnomocnika wynika, iż osoby te mają możliwość korzystania z innych bibliotek poznańskich zrzeszonych w Fundacji Poznańskich Bibliotek Naukowych, mają także internetowy dostęp do zasobów Biblioteki. Studenci niepełnosprawni mają również zapewnioną możliwość udziału w alternatywnych zajęciach z wf-u dostosowanych do ich możliwości. Metody i formy kształcenia dobierane są do indywidualnych predyspozycji studenta z niepełnosprawnością, co umożliwi indywidualizację procesu kształcenia. Studenci z niepełnosprawnościami, zgodnie z art. 173 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2012 poz. 572 z późn. zm.), otrzymują stypendia specjalne przyznawane przez Wydziałową Komisję Stypendialną na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności. Wszystkie informacje dotyczące wsparcia osób niepełnosprawnych są umieszczane na stronie internetowej. Z opinii studentów wynika, iż infrastruktura, jaką dysponują

ośrodki, w których studenci realizują praktyki zawodowe pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Większość obiektów przystosowanych jest do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Również z opinii wyrażanych przez studentów na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wynika, że Jednostka zapewnia bazę materialną niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych.

Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA wrazili satysfakcją z systemu opieki naukowo-dydaktycznej. Administracja wydziałowa jest określana jako przyjazna studentom. Pracownicy administracji są odbierani przez studentów jako osoby pracowite i chętne do pomocy. Rola starostów lat i samorządu studenckiego jest w kwestii rozwiązywania problemów wskazywana jako element dalszego planu, z którego studenci rzadko korzystają. Na Uczelni wszelkie informacje dotyczące procesu kształcenia na ocenianym kierunku są udostępniane studentom i kandydatom na studia na stronie internetowej, tablicach informacyjnych w budynkach Uczelni oraz w Dziekanacie. Dokumenty są aktualne i sumiennie publikowane. W ocenie osób, które uczestniczyły w spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA jakość obsługi administracyjnej stoi na wysokim poziomie. W ich opinii godziny pracy Dziekanatu, bibliotek i sekretariatów są odpowiednie, zaś wiedza i umiejętności pracowników pomagają w rozwiązaniu wszelkich problemów formalno-prawnych, z jakimi mogą zetknąć się studenci. Studenci pozytywnie ocenili również wsparcie ze strony Uczelni w organizowaniu praktyk. W zakresie decyzji wydawanych w indywidualnych sprawach, na podstawie przykładowych decyzji przedstawionych podczas wizytacji, należy stwierdzić, że są one wydawane zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn zm.). W razie odwołania przez nauczycieli akademickich zajęć lub konsultacji informacje o tym są podawane w sposób zwyczajowy na stronie internetowej lub w formie wiadomości mailowych, wraz z wyznaczonym terminem odpracowania zajęć.

Uzasadnienie

Jakość opieki naukowej i dydaktycznej oferowanej przez Wydział studentom należy ocenić pozytywnie. Nauczyciele akademicki są dostępni dla studentów, podobnie jak pracownicy administracji. Program opieki materialnej i socjalnej na wizytowanym kierunku jest dobrze oceniany przez studentów, nie zawiera również uchybień prawnych. Uczelnia stwarza odpowiednie możliwości związane z mobilnością studentów. Studenci uczestniczą w zagranicznych wymianach studenckich. Uczelnia zapewnia właściwe wsparcie organizacyjne podczas planowania wymiany. Jednostka w pełni wspiera studentów w kontaktach ze środowiskiem lokalnym, gospodarczym i naukowym, a także kulturalnym. Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

Zalecenia

Zaleca się podjęcie działań, które ułatwią korzystanie z Biblioteki Głównej UP studentom niepełnosprawnym.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2. monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3. weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4. zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9. sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

Ocena: w pełni

Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi

Początkiem działań podjętych w Uczelni w zakresie systemu zapewniania jakości było przyjęcie Uchwały Senatu z czerwca 2002 r. w sprawie wprowadzenia systemu wewnętrznej oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Dokumentem dotyczącym zapewnienia jakości kształcenia zatwierdzonym przez Senat Uczelni była też m.in. Uchwała z listopada 2012 r. w sprawie uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, zgodnie z którą „Funkcjonowanie systemu jakości kształcenia winno przyczynić się do utrwalania poczucia odpowiedzialności za jakość kształcenia i poziom zajęć dydaktycznych oraz do współpracy kadry akademickiej, doktorantów i studentów”. Obowiązujący system jakości kształcenia obejmuje w szczególności: weryfikowanie efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, ocenę zajęć dydaktycznych dokonywaną przez studentów, wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów, wnioski z badania oczekiwań pracodawców i zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy oraz działania w zakresie zapobiegania i wykrywania plagiatów.

System podlega doskonaleniu i jest dostosowywany do zmieniających się uwarunkowań prawnych. Zgodnie z Uchwałą Senatu UP z listopada 2012 r. podstawowa struktura odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Jednostce przebiega w dwóch płaszczyznach - na poziomie Uczelni oraz na poziomie Wydziału, a w jej skład wchodzi Uczelniana Komisja

ds. Jakości Kształcenia (UKdsJK) oraz wydziałowe kierunkowe zespoły ds. jakości kształcenia. W strukturze WSZJK funkcjonują ponadto organy Uczelni: Rektor, Senat, Dziekan, bądź komórki organizacyjne lub ciała kolegialne, np. wydziałowe komisje oceniające, którym przypisana została statutowa lub regulaminowa odpowiedzialność za nadzór bądź realizację jakości kształcenia. Zgodnie ze Statutem Uczelni nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem systemu sprawuje Rektor.

W Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu oraz na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach prowadzone działania umożliwiają monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, co opisano poniżej.

Efekty kształcenia dla kierunku „turystyka i rekreacja” na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogóloakademickim zatwierdzone zostały Uchwałą Senatu z czerwca 2012 r. Plany studiów oraz efekty kształcenia opracowuje i weryfikuje powołany w 2012 r. kierunkowy zespół ds. jakości kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja (KZdsJK) po uwzględnieniu opinii m.in. interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciele instytucji i przedsiębiorstw funkcjonujących na rynku lokalnym związanych z przedmiotowym obszarem kształcenia) oraz interesariuszy wewnętrznych (nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe i studentów wizytowanego kierunku) wchodzących w skład powyższego ciała kolegialnego, a następnie przedkładany jest do zatwierdzenia przez Radę Wydziału. Modyfikacja programu kształcenia następuje w drodze akceptacji przez Wydziałową Komisję ds. Studiów. Udział interesariuszy wewnętrznych w projektowaniu efektów kształcenia oraz tworzeniu programu kształcenia na wizytowanym kierunku zapewniony jest poprzez ich uczestnictwo w posiedzeniach wymienionych powyżej organów kolegialnych. Dokumentacja przedstawiona podczas wizytacji świadczy o formułowaniu opinii przez wydziałową Radę Samorządu Studenckiego w sprawie zmian w planach studiów, a także interesariuszy zewnętrznych, dotyczących m.in. oczekiwań branżowych w zakresie wiedzy i umiejętności studentów wizytowanego kierunku (tj. m.in. rozszerzeniu elementów praktycznej obsługi gastronomicznej i zwróceniu szczególnej uwagi na regionalne dziedzictwo kulinarne, uzupełnieniu tematyki zajęć o zagadnienia z zakresu: savoir vivre, protokołu dyplomatycznego, pisania pism urzędowych, a także samodzielności w wykonywaniu zadań). Z informacji przedstawionej przez Władze WMWiNoZ wynika, iż postulaty zgłaszane przez studentów, m.in. za pośrednictwem ankiet ewaluacyjnych oraz opiekunów poszczególnych lat brane są pod uwagę w trakcie zmiany efektów kształcenia.

Na Wydziale odbywają się spotkania członków KZdsJK z interesariuszami zewnętrznymi, podczas których poruszane są kwestie dotyczące współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji studenckich praktyk zawodowych oraz terenowych i laboratoryjnych zajęć praktycznych (m.in. imprez o charakterze sportowym, rekreacyjnym, czy agoturystycznym). Brana była również pod uwagę współpraca w zakresie wspólnej aplikacji o projekty wspierające dydaktykę w zakresie szeroko pojętej agoturystyki i turystyki przyrodniczej. Przykładem współpracy z interesariuszami zewnętrznymi są również comiesięczne spotkania z przedstawicielami firm i przedsiębiorstw działających w obszarze

kierunku „turystyka i rekreacja” w ramach cyklu Praktyka - Nauce, mające na celu zapoznanie przyszłego pracownika z oczekiwaniami rynku pracy. Interesariusze zewnętrzni prowadzą również w ramach wykładów otwartych zajęcia na wizytowanym kierunku studiów.

Analiza składu Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach wskazuje, iż został spełniony obowiązek minimalnego udziału studentów i doktorantów na poziomie co najmniej 20% ogólnego składu rady podstawowej jednostki organizacyjnej Uczelni, określony w art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym.

Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach UP w Poznaniu stosuje poprawny system projektowania i doskonalenia efektów kształcenia odbywający się przy udziale przedstawicieli wszystkich grup interesariuszy.

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” prowadzi się poprzez stosowanie odpowiednich procedur i narzędzi, analizę procesów funkcjonujących w obszarze kształcenia oraz na ich podstawie ocenę i doskonalenie jakości kształcenia. Odbywa się na podstawie wyników etapowych prac zaliczeniowych, egzaminów, hospitacji zajęć dydaktycznych, oceny zgodności kierunkowych efektów kształcenia z sylabusami, prac dyplomowych, wyników ankiet wypełnianych przez studentów, a także monitorowania losów zawodowych absolwentów mającego na celu pozyskanie informacji o osiągniętych efektach kształcenia i ich przydatności na rynku pracy. Monitorowanie odbywa się również poprzez dobór właściwej kadry zaangażowanej w proces kształcenia, współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi (m.in. poprzez zajęcia terenowe, praktyki) oraz stosowanie procedury oceny programu kształcenia (ocena programów przedmiotów na podstawie sylabusów). Ocenie podlegają efekty kształcenia, treści programowe, sekwencje przedmiotów, formy i specjalności dyplomowania, a także praktyki zawodowe. W programie kształcenia uwzględnia się ocenę zajęć dydaktycznych sformułowaną w ankietach studenckich oraz ocenę studiów przez absolwentów bezpośrednio po ich ukończeniu.

Monitorowanie realizacji efektów kształcenia w ramach praktyk odbywa się poprzez kontrolę studenta w miejscu odbywania praktyk, na podstawie analizy dokumentacji praktyki (Dziennika Praktyk) oraz zgodności sprawozdania z odbytej praktyki z jej programem. Student jest zobowiązany dokumentować w Dzienniku Praktyk wszystkie czynności wykonywane podczas jej trwania wraz z wnioskami i spostrzeżeniami, natomiast nadzór nad realizacją efektów kształcenia w podczas praktyk pełni Koordynator praktyk, który dokonuje także ich zaliczenia. Monitorowanie w procesie dyplomowania prowadzone jest przez KZdsJK poprzez m.in. analizę zgodności tematów prac dyplomowych z kierunkowymi efektami kształcenia. Sprawdza się terminowość złożenia przez studentów prac dyplomowych, czy ich tematyka zgodna jest z kierunkiem studiów i z kierunkiem badawczym Jednostki, a także ustala się czy właściwie określono zakres pracy oraz czy zawierają one wymagane aspekty naukowe. KZdsJK ocenia również Karty prac dyplomowych – weryfikacji m.in. podlegają kompletność i prawidłowość informacji oraz sposób wypełniania karty. Proces

monitorowania prowadzony jest systematycznie i w sposób prawidłowy.

Na podstawie wyników analiz sporządzonych przez KZdsJK Rada Wydziału zatwierdza realizowany plan działań korygujących i naprawczych. W procesie tym biorą udział także przedstawiciele studentów poprzez ich udział w pracach Zespołu. Na podstawie informacji udostępnionych w toku wizytacji można stwierdzić, że ocena przez KZdsJK zgodności kierunkowych efektów kształcenia z sylabusami nie wykazała istotnych nieścisłości. Podczas analizy procesu dyplomowania podniesiono konieczność: wprowadzenia terminarza dyplomowania, nowego formularza oceny pracy dyplomowej uwzględniającego szczegółowe aspekty pracy oraz uchwały RW określającej zagadnienia egzaminacyjne (podjęto Uchwałę Rady Wydziału z maja 2013r. w sprawie zakresu egzaminu dyplomowego (licencjackiego) na studiach pierwszego stopnia na kierunku „turystyka i rekreacja” obejmujące zagadnienia z przedmiotów), zamieszczania zagadnień na stronie internetowej Wydziału, zgłaszania propozycji tematów prac dyplomowych przez opiekunów, studentów oraz podmioty zewnętrzne, a ponadto weryfikacji merytorycznej karty pracy dyplomowej. W celu zobligowania studentów do przestrzegania terminów pracy dyplomowych wprowadzono wymóg złożenia co najmniej dwóch rozdziałów pracy dyplomowej u opiekuna jako warunek zaliczenia seminarium specjalizacyjnego w VI semestrze. Z udostępnionej w toku wizytacji Oceny kart pracy dyplomowej wynika, że zdecydowana większość złożonych kart (ok. 90 %) wypełniona była prawidłowo i nie wymagała korekty.

W opinii Zespołu Oceniającego proces monitorowania osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przebiega prawidłowo na wszystkich etapach kształcenia.

Dokonywana na kierunku „turystyka i rekreacja” ocena weryfikacji efektów kształcenia wynika z określonych w Uczelni aktów normatywnych, w tym Zarządzenia Rektora z 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, a także, w ujęciu ogólnym, z Regulaminu studiów UP. W ramach przyjętych rozwiązań systemowych weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez studentów kierunku „turystyka i rekreacja” dokonuje się poprzez zawarte w sylabusach przedmiotów odpowiednie formy i metody weryfikacji kształcenia tj. w formie ustnej lub/i pisemnej - egzaminy, zaliczenia, prezentacje multimedialne, raporty, sprawdziany, prace semestralne, seminaria dyplomowe. Weryfikacja efektów kształcenia osiągniętych przez studentów prowadzona jest na wszystkich etapach kształcenia obejmujących zajęcia dydaktyczne, poprzez zaliczenia i egzaminy, obserwację aktywności studenta, aż po egzamin dyplomowy. Sposoby oceniania prac zaliczeniowych, egzaminów, czy innych form weryfikacji zależne są od specyfiki przedmiotu. Za jakość kształcenia w ramach przedmiotu odpowiada kierownik przedmiotu, podejmuje on również decyzje o wyborze metod weryfikacji. Metody weryfikacji oraz zasady oceny efektów kształcenia zawarte w sylabusach przedmiotów udostępniane są i omawiane na pierwszych zajęciach ze studentami. Studenci mają zapewnioną możliwość wglądu do sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych, w tym przysługuje im prawo odwoławcze od ocen przewidziane Regulaminem studiów, a także wynikającą

z niego możliwość poprawy ocen niedostatecznych.

Weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych podczas praktyk studenckich dokonuje się na WMWiNoZ w oparciu o Rozporządzenie Rektora z 2014 r. w sprawie wprowadzenia procedury organizacji studenckich praktyk zawodowych, oraz obowiązujące Zasady odbywania praktyk przez studentów Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach (WMWiNZ) Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Weryfikacja efektów kształcenia realizowana jest przez wydziałowego Koordynatora ds. Praktyk m.in. poprzez ocenę Dziennika praktyk, w którym student zobowiązany jest zamieszczać sprawozdanie z odbycia praktyki. Zaakceptowany przez opiekuna praktyk (przebywającego na stałe w przedsiębiorstwie oraz gospodarstwie) Dziennik praktyk stanowi podstawę do zaliczenia praktyk, natomiast zaliczenie praktyki jest jednym z warunków: zaliczenia semestru oraz przystąpienia do egzaminu dyplomowego.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia analizowany jest również na etapie procesu dyplomowania obejmującego seminaria dyplomowe, prace dyplomową oraz egzamin dyplomowy. Zasady dotyczące procesu dyplomowania określają wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję opiekuna, sposób ich powoływania oraz zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składanie prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji oraz przebieg egzaminu dyplomowego. Oceny pracy dyplomowej dokonuje opiekun i recenzent. Studia kończą się egzaminem dyplomowym. Weryfikacji osiągniętych efektów dokonuje się ponadto na podstawie analizy ankiet studenckich oraz absolwentów bezpośrednio po ukończeniu studiów. Z raportu z analizy ankiet oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu wynika, że nadzór i opieka nad pracą dyplomową przez ok. 80 % respondentów ocenione zostały zadowolająco.

W celu weryfikacji oryginalności i samodzielności prac dyplomowych Wydział korzysta z systemu antyplagiatowego Plagiat.pl. Stosowanie procedury antyplagiatowej wynika z wytycznych określonych w obowiązującym w Uczelni Zarządzeniu Rektora Uniwersytetu z 2013 r. Weryfikacji za pomocą systemu antyplagiatowego podlegało w roku akademickim 2014/2015 ok. 14% prac dyplomowych, przy wymaganiach min. 10 % (były to pierwsze prace na kierunku); obecnie, od roku akademickiego 2015/2016 w wyniku działań doskonalących sprawdzeniu podlegają wszystkie prace. Wygenerowany z systemu antyplagiatowego Raport podobieństwa stanowi podstawę do sporządzenia protokołu kontroli. Z udostępnionych podczas wizytacji Protokołów kontroli oryginalności prac dyplomowych wynika, że dotychczas żadna z poddanych ocenie prac nie przekroczyła dopuszczalnego limitu nieuprawnionych zapożyczeń. Z powyższego wynika, że stosowany System działa w tym obszarze prawidłowo.

Nadzór nad procesem weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia sprawuje KZdsJK będący koordynatorem realizowanych na wizytowanym kierunku działań w ramach WSZJK. Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia zawiera narzędzia i procedury umożliwiające ocenę osiągniętych przez studentów efektów kształcenia.

W Uczelni określono organizację potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem

studiów Uchwałą Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z czerwca 2015 r. Obecnie Wydział nie jest uprawniony do potwierdzania efektów uczenia się na kierunku „turystyka i rekreacja”, ponadto z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że dotychczas brak było na wizytowanym kierunku kandydatów zainteresowanych potwierdzeniem efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Roli WSZJK w tym procesie nie można zatem obecnie ocenić.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu zakłada ocenę efektów kształcenia na rynku pracy poprzez badanie losów zawodowych absolwentów. Monitorowanie losów absolwentów prowadzone jest na podstawie Zarządzeniem Rektora Uczelni z 2013 r. i obejmuje analizę badań ankietowych przeprowadzanych wśród absolwentów: po 3 i 5 latach od ukończenia studiów oraz bezpośrednio po zakończeniu studiów obejmującą ocenę programu studiów. Z inicjatywy Władz Dziekańskich przeprowadzono w okresie od stycznia do marca 2013 r. pilotażowe elektroniczne badanie losów zawodowych absolwentów, nie objęło ono jednak kierunku „turystyka i rekreacja”. Pierwsza ankietyzacja po 3 latach od ukończenia studiów odbędzie się wg nowych zasad w czerwcu 2016 r. i będzie dotyczyła absolwentów rocznika 2012/2013. W nowym wzorze ankiety zawarty jest po 10 pytań: ogólnouczeniowych oraz opracowanych dla Wydziału/kierunku.

Dla wizytowanego kierunku prowadzona była ankietyzacja absolwentów bezpośrednio po ukończeniu studiów obejmująca ocenę programu studiów oraz warunków studiowania wyrażoną również w pytaniach otwartych. Odpowiedzi na pytania zadane w ankietach podlegają analizie KZdsJK, a podsumowanie wyników badań opracowanych w formie raportu prezentowane jest na posiedzeniu Rady Wydziału. W wyniku powyższych badań ankietowych stwierdzono m.in. powtarzalność treści nauczania w ramach różnych przedmiotów, niespełnianą oczekiwań absolwentów udział zajęć praktycznych i terenowych, niezadawalający poziom nauczania z języka obcego, a także niewielki poziom uczestnictwa w uczelnianym systemie pomocy w planowaniu kariery i wejścia na rynek pracy. Na WMWiNoZ podjęto więc działania wyjaśniające i naprawcze polegające na m.in. dokonaniu zmian w programach kształcenia oraz zwiększeniu polityki informacyjnej Biura Karier w zakresie wejścia absolwentów na rynek pracy.

Należy uznać, że obecnie wpływ absolwentów na zmiany w programie kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” jest niewielki i dotyczy wyłącznie badania przeprowadzonego na podstawie ankietyzacji oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu. Ten stan ma się jednak zmienić po wprowadzeniu od roku akademickiego 2016/2017 elektronicznego programu Absolwent, będącego platformą spotkania i współpracy pracodawców, absolwentów oraz pracowników Uczelni.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia stosowany na WMWiNoZ obejmuje ocenę jakości kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne poprzez ogólnouczeniowe instrumenty tj: ankietyzację zajęć dydaktycznych oraz oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu, hospitację zajęć dydaktycznych, a także ocenę okresową nauczycieli akademickich. Ankietyzacja zajęć dydaktycznych

odbywa się na podstawie Zarządzenia Rektora Uczelni z czerwca 2013 r., obejmuje wszystkie zajęcia tj. ćwiczenia, wykłady, seminaria, lektoraty oraz zajęcia z wychowania fizycznego i prowadzona jest drogą elektroniczną przez jednostkę ogólnouczelnianą - Dział Studiów i Spraw Studenckich, dwa razy do roku (w marcu i w październiku - po zakończeniu zajęć dydaktycznych w określonym semestrze).

Ocena kadry wspierającej proces kształcenia na wizytowanym kierunku studiów dotyczy wyłącznie pracowników Dziekanatu, którzy oceniani są w drodze ankietyzacji oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu. Wyniki prowadzonej ankietyzacji świadczą każdorazowo o wysokiej ocenie pracy Dziekanatu.

Hospitacje jako kolejne narzędzie służące doskonaleniu realizacji procesu kształcenia przeprowadzane są na podstawie planów semestralnych opracowanych przez KZdsJK i zatwierdzanych przez Dziekana i mają na celu ocenę nauczyciela poprzez m.in. poprzez przekazanie sugestii na temat sposobu prowadzenia zajęć, metod aktywizacji studentów, czy poprawności materiałów dydaktycznych. Zajęcia są hospitowane przez samodzielnych pracowników naukowych lub zespół powołany przez Dziekana. Każdy nauczyciel akademicki podlega co najmniej jednej hospitacji w okresie dwóch lat. Gdy ocena jest negatywa lub opinia wyrażona w ankietach wskazuje na nieprawidłowości w realizacji zajęć dydaktycznych, kolejną hospitację przeprowadza się po roku. Elementem hospitacji w sytuacjach wymagających interwencji jest rozmowa, którą przeprowadzają kierownicy jednostek z osobą hospitowaną. Rozmowa ta ma na celu podjęcie dalszych możliwych działań służących doskonaleniu jakości procesu dydaktycznego. Na WMWiNoZ podczas hospitacji w roku akademickim 2012/2013 sformułowane zostały w pojedynczych przypadkach negatywne uwagi, które jednak już w następnym roku akademickim się nie pojawiły. Brak było również potrzeby przeprowadzenia hospitacji interwencyjnej. Zarówno analiza wyników ankietyzacji, jak i plany hospitacji oraz podsumowania z ich wykonania, którymi są roczne raporty zbiorcze obejmujące wnioski, rekomendacje i zalecenia, prezentowane są przez Przewodniczącą KZdsJK wizytowanego kierunku studiów na posiedzeniach Rady WMWiNoZ.

Ocena okresowa pracowników naukowo-dydaktycznych dokonywana jest zgodnie z Uchwałą Senatu UP w oparciu o Arkusze okresowej oceny nauczyciela akademickiego (zatwierdzone na posiedzeniach Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach) na podstawie osiągnięć w czterech obszarach: naukowym, dydaktycznym, organizacyjnym i kształcenia kadr. Ocena ta dokonywana jest w cyklach dwuletnich z tym, że uzyskanie najniższej noty powoduje konieczność przeprowadzenia ponownej oceny po okresie kolejnego roku, a przeprowadza ją Wydziałowa Komisja Oceniająca ds. okresowej oceny nauczycieli akademickich. Z posiedzeń powyższego ciała kolegialnego sporządza się protokoły uwzględniające wyniki oceny. W ocenie okresowej nauczycieli akademickich uwzględnia się opinie studentów wyrażone w procesie ankietyzacji. Przyjęte rozwiązania systemowe, w szczególności ocena okresowa nauczycieli akademickich, mają wpływ na prowadzoną na kierunku „turystyka i rekreacja” politykę kadrową, np. podczas przyznawania nagród.

Można uznać, że Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia sprzyja prowadzeniu polityki kadrowej, m.in. poprzez działania w zakresie oceny okresowej z uwzględnieniem wyników hospitacji oraz opinii wyrażonych przez studentów w procesie ankietyzacji. Procedury i kryteria doboru oraz weryfikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów realizowane są w sposób właściwy. W ramach działania Systemu podnoszone są kwalifikacje pracowników, w tym zapewnia się warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego.

MWiHZ poprzez proces ankietyzacji bada opinie studentów dotyczące nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku studiów. Ankietyzacja dokonywana jest na podstawie Zarządzenia Rektora z 2013 r. w sprawie wprowadzenia procedury oceny zajęć dydaktycznych przez studentów i przeprowadza się ją drogą elektroniczną raz w semestrze, z zachowaniem dobrowolności, anonimowości i poufności badań. Ocenie na podstawie ankietyzacji podlegają wszyscy nauczyciele akademicy i stanowi ona element mobilizujący pracowników do poprawy jakości kształcenia. Z informacji uzyskanych w toku oceny wynika jednak, że zaangażowanie studentów kierunku „turystyka i rekreacja” w proces ewaluacji zajęć dydaktycznych jest niewielkie, a niezbyt duża liczba wypełnionych ankiet (przeciętnie oscylująca wokół 10-30%, sporadycznie od 70-90%) nie pozwala na właściwą interpretację wyników oraz wyciągnięcie jednoznacznych wniosków. Ogólna analiza wyników ankietyzacji pozwala jednak uznać, że zajęcia prowadzone na wizytowanym kierunku studenci ocenili na poziomie zadowolającym. Ocena kadry akademickiej dokonywana jest ponadto za pomocą ankietyzacji oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu. Z raportu z analizy powyższej ankietyzacji wynika, że dla większości ankietowanych (do 85%) poziom kadry akademickiej spełnił ich oczekiwania. Należy raz jeszcze podkreślić, że wynikająca z ankietyzacji ocena studentów uwzględniana jest w okresowej ocenie kadry naukowo-dydaktycznej, przeprowadzanej zgodnie z obowiązującą ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i w oparciu o Uchwałę Senatu UP z zastosowaniem Arkuszy okresowej oceny nauczyciela akademickiego w części dotyczącej oceny wywiązywania się nauczyciela akademickiego z obowiązków dydaktycznych. Sprawozdania z ankietyzacji, zbiorcze raporty z wyników oceny wraz z rekomendacjami zmian stanowiących podstawę do samooceny i weryfikacji działań nauczycieli opracowane są przez KZdsJK, a następnie prezentowane na posiedzeniach Rady Wydziału. Przekazywane UKdsJK oraz Prorektorowi ds. Studiów stanowią ważny element polityki zapewniania jakości kadry dydaktycznej.

Ocena infrastruktury dydaktycznej, naukowej oraz wsparcie materialne studentów jest jednym z elementów WSZJK w Uczelni, w tym także na wizytowanym kierunku studiów. W Uczelni obowiązuje Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu stanowiący Załącznik do Zarządzenia Rektora z lutego 2015 r.

W stosowanej ankiecie studenckiej oraz ankiecie oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu znajdują się pytania o ocenę warunków studiowania dotyczące m.in. infrastruktury dydaktycznej, bazy

socjalnej i dostępu do literatury specjalistycznej. Podczas ankietyzacji zdiagnozowano m.in. niewystarczającą możliwość realnego wpływu studentów na dydaktykę i zarządzanie Uczelnią oraz niewielki udział w korzystaniu przez nich z uczelnianego systemu pomocy w planowaniu kariery i wyjścia na rynek pracy. Pozytywnie natomiast oceniono dostępność sal komputerowych, funkcjonowanie Internetu, bazę socjalną (domy akademickie, stołówkę) oraz dostęp do literatury specjalistycznej i możliwość udziału w programach wymiany i praktykach zagranicznych. W wyniku badań ankietowych pojawił się m.in. na posiedzeniu Rady Wydziału postulat zachęcający nauczycieli akademickich do udostępniania studentom materiałów dydaktycznych zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej. Z oglądu bazy dydaktycznej wynika, iż WMWiNoZ dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do wymagań koniecznych dla kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja”, a jej wyposażenie, również dydaktyczne jest w miarę możliwości finansowych modernizowane i unowocześniane.

Wyniki ankiet są przedmiotem obrad KZdsJK i ujęte są wraz z rekomendacjami działań naprawczych w sprawozdaniach dotyczących WSZJK za każdy rok akademicki, prezentowanych na posiedzeniach Rady Wydziału.

WSZJK stosowany w Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu zawiera zbiór regulacji, procedur oraz formularzy i wzorów dokumentów stanowiących podstawę działań pro jakościowych na wizytowanym kierunku studiów. Prowadzący kształcenie zobowiązani są do dokumentowania procesu kształcenia, a dokumentacja ta, będąca podstawą weryfikacji efektów kształcenia, jest gromadzona i archiwizowana przez nauczyciela akademickiego prowadzącego dany przedmiot. Zgodnie z obowiązującą Uchwałą Senatu Uniwersytetu regulującą działanie WSZJK - metodologię badań, procedury oraz wzory ankiet opracowuje Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia (UKJK) sprawująca również nadzór nad pracą kierunkowych zespołów ds. jakości kształcenia. Końcowy raport KZdsJK obejmuje raporty z analizy ankiet oceny zajęć dydaktycznych, raporty zbiorcze z hospitacji zajęć, raporty z analizy ankiet oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu, protokoły oceny programu przedmiotu na podstawie sylabusu, ze stosowania procedury antyplagiatowej, raport oceny programu kształcenia. KZdsJK wykonując czynności zgodne z procedurami monitoruje na bieżąco jakość kształcenia, a wnioski działalności, stanowiące podstawę doskonalenia programu kształcenia, prezentowane są na posiedzeniu Rady Wydziału na koniec każdego roku akademickiego. Raporty z funkcjonowania WSZJK Dziekan przekazuje UKJK, która na koniec każdego roku kalendarzowego opracowuje raport dotyczący zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w poprzednim roku akademickim na wszystkich kierunkach studiów i studiach doktoranckich prowadzonych w Uczelni. Powyższy raport, zawierający wnioski w zakresie poszczególnych obszarów związanych z jakością kształcenia, przekazywany jest Prorektorowi ds. Studiów, a następnie prezentowany na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu do końca semestru zimowego.

Dokumentacja ilustrująca proces kształcenia, będąca podstawą weryfikacji i osiągnięcia przez

studentów efektów kształcenia, tj. prace etapowe, sprawozdania, wydruki prezentacji, sprawdziany oraz zaliczenia końcowe, jest gromadzona i archiwizowana przez nauczycieli akademickich prowadzących dany przedmiot. Plany i raporty zbiorcze z hospitacji zajęć dydaktycznych, studenckie ankiety oceny zajęć i ankiety oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu, ocena programu kształcenia, protokoły oceny sylabusów, a także raporty dotyczące analizy WSZJK gromadzi KZdsJK. W Dziekanacie WMWiNoZ przechowywane są m.in. informacje na temat toku studiów, wykaz przedmiotów z sylabusami, dokumenty związane z procesem dyplomowania, w tym terminarz dyplomowania oraz zgoda na analizę antyplagiatową, oświadczenia absolwentów o wyrażeniu zgody na wzięcie udziału w badaniu losów zawodowych.

W opinii Zespołu Oceniającego PKA, na WMWiNoZ dostępna jest dokumentacja ilustrująca zakres prac KZdsJK, a także Rady Wydziału w zakresie działań związanych z zapewnianiem jakości kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” (raporty z badań ankietowych, sprawozdania z działalności, protokoły z posiedzeń, harmonogramy działań). Analiza tej dokumentacji wskazuje, że Jednostka poprawnie gromadzi i wykorzystuje dane dotyczące jakości kształcenia.

Na stronie internetowej Uczelni w zakładce Repozytorium dokumentów znajdują się akty ogólnouczelniane: Zarządzenia Rektora Uczelni, Uchwały Senatu, natomiast w katalogu procedur UKJK akty WSZJK stanowiące dla Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach podstawę działań projakościowych na kierunku „turystyka i rekreacja”.

Nauczyciele akademicy zobowiązani są do przekazywania studentom na pierwszych zajęciach z przedmiotu zasad oraz metod weryfikacji oceny efektów kształcenia. Studenci wizytowanego kierunku poprzez stronę internetową Wydziału mają zapewniony dostęp do: planów studiów, sylabusów poszczególnych przedmiotów (wraz z określeniem rodzajów zajęć i wymiarem godzinowym, celem przedmiotu, metodami dydaktycznymi, efektami kształcenia i metodami ich weryfikacji oraz treściami kształcenia), kierunkowych efektów kształcenia (dostępna jest stosowna Uchwała Senatu zatwierdzająca efekty kształcenia przyjęte dla kierunku „turystyka i rekreacja”), informacji o procesie kształcenia (dotyczących m.in. praktyk, procesu dyplomowania - w tym proponowanych tematów prac dyplomowych i zagadnień egzaminacyjnych), a także o organizacji toku studiów. Sylabusy dostępne są również poprzez Wirtualny Dziekanat Zintegrowanego Systemu Informatycznego HMS. Na stronie internetowej Wydziału zamieszczony jest ponadto m.in. skład osobowy Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, obowiązujący w Uczelni spis procedur i dokumentów obejmujących działanie WSZJK i UKdsJK, oraz zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się.

Dostęp do informacji oceniany jest za pomocą ankietyzacji oceny studiów bezpośrednio po ich ukończeniu – w ankiecie tej zawarte jest pytanie dotyczące oczekiwań co do funkcjonowania strony internetowej Uczelni/Wydziału pod względem dostępności informacji w zakresie planów studiów, aktualnych komunikatów, Wirtualnego Dziekanatu. Z analizy rocznych raportów z ankietyzacji wynika, że poziom zadowolenia z dostępu do informacji oceniony został przez absolwentów

pozytywnie. Przez WMWiNoZ prowadzona jest ponadto strona na portalu społecznościowym Facebook. Informacje związane z procesem kształcenia prezentowane są ponadto podczas cyklicznych spotkań studentów z opiekunami poszczególnych lat studiów, na których omawia się bieżące sprawy dotyczące m.in. realizacji programu studiów, wyjazdów terenowych i praktyk zawodowych, procesu dyplomowania (organizacji, przebiegu, terminowości) oraz zasad i celowości ankietyzacji oceniającej zajęcia i prowadzących.

W opinii Zespołu Oceniającego PKA dostęp do informacji o funkcjonowaniu WSZJK, programie i procesie kształcenia oraz jego wynikach jest na Wydziale odpowiedni dla wizytowanego kierunku studiów. Wskazane byłoby jednak zamieszczenie sprawozdań/ raportów/ analiz związanych z jakością kształcenia.

Systematyczna ocena skuteczności funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na ocenianym kierunku studiów dokonywana jest corocznie przez Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, a następnie omawiana na posiedzeniu Rady Wydziału. Podczas wizytacji Zespołowi Oceniającemu PKA udostępniony został dokument-raport zatytułowany Podsumowanie funkcjonowania systemu kontroli jakości kształcenia w roku 2015. Zawiera on opis działań przeprowadzonych w każdym z analizowanych obszarów, tj. (i) monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, (ii) weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, (iii) kadra prowadząca i wspierająca proces kształcenia oraz polityka kadrowa, (iv) gromadzenie dokumentacji dotyczącej działań wspierających jakość kształcenia, a także podsumowanie i wnioski płynące z analizy. Analizie podlegają m.in. wyniki ankiet studenckich, wnioski pohospitacyjne, sprawozdania ze spotkań Władz Wydziału ze studentami. Wyniki analizy służą formułowaniu zaleceń dotyczących działań zmierzających do doskonalenia procesu kształcenia i działania systemu oceny jego jakości. Raport ten jest następnie przekazywany do Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia (UKJK), która na koniec każdego roku kalendarzowego opracowuje raport dotyczący zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w poprzednim roku akademickim w skali całej Uczelni omawiany na posiedzeniu Senatu. W opinii Zespołu Oceniającego PKA taka procedura stanowi dobry mechanizm oceny skuteczności działania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia zarówno w wizytowanej Jednostce, jak też w skali całej Uczelni i prowadzi do ciągłego doskonalenia skuteczności Systemu.

Uzasadnienie oceny

Działania WSZJK zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunku „turystyka i rekreacja” należy ocenić pozytywnie. Jednostka wprowadziła rozwiązania mające na celu monitorowanie, ocenę i doskonalenie poszczególnych elementów procesu kształcenia. Przydatność przyjętych i stosowanych procedur oraz mechanizmów ich weryfikowania w celu podnoszenia jakości kształcenia jest na ocenianym kierunku studiów prawidłowa. W ramach działań systemowych wdrożono procesy i narzędzia, które umożliwiają nadzór nad realizacją procesu kształcenia. Stosowane procedury, umożliwiające doskonalenie jakości kształcenia, obejmują wszystkie formy kształcenia i obszary ważne dla jego jakości. Regularnie dokonywane są oceny infrastruktury dydaktycznej oraz systemu wsparcia studentów, a także jakości polityki informacyjnej. Wydział zapewnia interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym udział w procesie projektowania efektów kształcenia, jak i dokonywania

w nich zmian. Na Wydziale wykorzystywane są narzędzia oceny kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Weryfikacja form i metod stosowanych w realizacji efektów kształcenia osiągniętych przez studentów odbywa się na każdym etapie kształcenia i na wszystkich rodzajach zajęć. Wprowadzono system zapobiegania plagiatom. Jednostka wykorzystuje opinie pracodawców oraz podejmuje próby monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, mając na celu doskonaleniu programu kształcenia. Stworzono podstawy monitorowania i okresowej oceny działania WSWZJK. Analizy skuteczności działania Systemu dokonywane są corocznie i stanowią podstawę do podejmowania działań na rzecz jego doskonalenia.

Zalecenia

Zaleca się podjęcie skutecznych działań aktywizujących studentów do większego udziału w procesie ankietyzacji zajęć dydaktycznych, a tym samym w ocenie i doskonaleniu realizacji procesu kształcenia na wizytowanym kierunku studiów. Czynnikiem zachęcającym studentów do udziału w procesie ankietyzacji mogłoby być udostępnianie szerszemu gronu odbiorców (np. podczas cyklicznych spotkań lub poprzez stronę internetową Jednostki) wyników dokonanych badań wraz z wnioskami i zaleceniami.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu wprowadza na lata 2016-2020 strategię rozwoju spójną ze strategią Uczelni i tworzącą właściwą wizję jego dalszego rozwoju naukowego i dydaktycznego. Ma też sprawnie funkcjonujący system oceny i poprawy jakości kształcenia, co słusznie podkreślone zostało w przedstawionej analizie SWOT jako jedna z mocnych stron Jednostki. Do mocnych stron Wydziału podkreślonych w analizie SWOT należy też dobry poziom kadry naukowo-dydaktycznej oraz bogata i stale doskonalona baza dydaktyczna, a także bardzo dobra współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Zbyt małe zaangażowanie studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, a także brak oferty dydaktycznej w języku angielskim zostały słusznie wskazane jako wymagające poprawy.

W opinii Zespołu Oceniającego PKA warta szczególnego podkreślenia jest interesująca koncepcja kształcenia mająca charakter wybitnie autorski - uwzględniająca wieloobszarowość i interdyscyplinarność kierunku oraz ściśle powiązana z profilem naukowym i potencjałem dydaktycznym Wydziału. Na podkreślenie zasługuje też aktywność i kreatywność Władz Wydziału w działaniach dostosowujących ofertę dydaktyczną do zmieniających się oczekiwań społecznych i wymagań rynku pracy.

Dobre praktyki:

1. stworzenie możliwości realizowania prac dyplomowych według własnych, autorskich pomysłów studentów, co promuje ich kreatywność studentów i zwiększa zaangażowanie przy wykonywaniu prac;
2. działania na rzecz wzbogacania oferty dydaktycznej dokonywane w ścisłej współpracy z przedstawicielami otoczenia gospodarczego, a także z uwzględnieniem tendencji zmian w dziedzinach nauki, do których przypisane są efekty kształcenia.

Przewodniczący
Zespołu Oceniającego PKA

Prof. dr hab. Michał Kozakiewicz